Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...СС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...минай 1921 оной ...рин 21-нээ гарана | № 30 (13654) | 1972 оной февралиин 5, суббото | Сэн 2 мүнгэн

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. Б. ВОРОНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын гүрэнэй худалдаа наймаанай, ннитын эдеэ хоолой хүгжэлтэдэ габьяа ехэтэй байһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министрэй орлогшо нүхэр Виктор Борисович Вороновые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1972 оной февралиин 4.

...ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ

ЭРШЭ · ШАНАР · ДЭЛИСЭ

...ТОШОН ХАЛЯАГДАНА

...а сабшалан һайжаруулха ...эрине урагшатайгаар ...ал, хамтынгаа малда ...хүрэхэ үбһэ тэжээл болоно. Энэ шухала хү...эндэ Анаагай совхозой отделениин луговод Ен...чиндоржиев анхаралаа хандуулна. Һаянай мэ...ёһоор эндэхи луговод абаһан 200 гаран гек...шалан дээрээ мянга га...онно наг шэбхэ гарганхай. ...ээн дээрээ 640 мянган ...етр тошон халяаба. ...шалан һайжаруулха хүдэлмэри ажахын 2-дохи отделенидэ урагшатай ябана. Жэшээнь, луговод Владимир Белоусов даажа байһан сабшалан дээрээ 450 тонно наг шэбхэ тараажа, 100 мянган кубометр тошон халяаба.

Энэ жэлдэ үбһэ ногооной баян ургаса хуряажа абаха зорилго эндэхи луговодууд урдаа табинхай ажаллажа байна. Сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдана.

Г. МИХАЙЛОВ.

Хори.

ОРОЛДОСОТОЙГООР АЖАЛЛАНА

Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр республика дотороо 2-дохи һуури эзэлһэн Сэлэнгын аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй оньһожоруулагдамал отрядай механизаторнууд, мэргэжэлтэд болон бусад хүдэлмэрилэгшэд һаяхан сугларжа, байгша онойнгоо түсэб яажа бэелүүлхэ тухайгаа хөөрэлдэһэн байна.

Һүүлэй үедэ эндэ түрүү хүдэлмэришэд, механизаторнууд яһала олошоронхой. Жэшээлбэл, мэдээжэ механизаторнууд В. Елизов, М. Чайфудинов, Н. Московнин гэгшэд хараалагдаһан даабаряа 130-245 процент дүүргэнэ. Мүнөө тус нэгэдэлэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд шэнэ жэлэйнгээ түрүүшын кварталай түсэбые саг болзортонь бэелүүлхээр оролдожо байнхай.

П. АНГАРОВ.

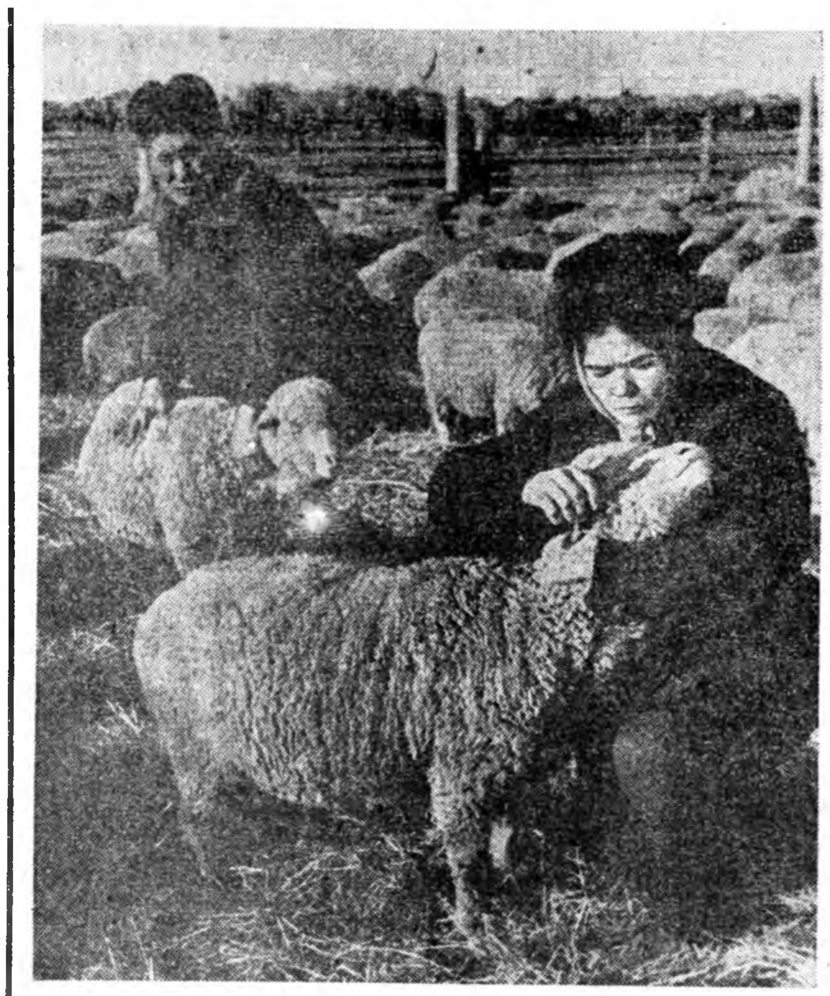

Улаан-Үдын аймагай Улаан Оронго колхоздо Борис Пурбуевич, Мария Пурбуевна Эрдынеевтэн хэдэн жэлэй туршада хонишоноор хүдэлнэ. Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ энэ ажалша бүлэ 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абаха социалис уялгатай. Эндэхи хонишод түл абалгадаа түгэс бэлэдхэлтэй оронхой.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эрдынеевтэн ажалдаа.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

...ЙРЫН ҮДЭРНҮҮДТЭ ДҮҮРГЭХЭБДИ

...ажахын механизаторнууд юһэдэхи табан жэ...охи жэлэй хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ ...айн шанартайгаар заһабарилжа, энэ шухала ...е үсөөхэн үдэртэ, һайн шанартайгаар дүүргэхэ ...даа табинхай. Бии байгаа оньһон техникэеэ ...этэйгээр ашаглаха — манай таряашадай ...лга болоно. Тиимэһээ тарилгада хабаатай ха...икэеэ һайнаар заһаха гэжэ механизатор бүхэн ...һаянай байдалаар механизаторнууднай 41 ...заһажа, жэрылгэн табиба. Үлэгшэ 5 трактор ...һарын эхеэр заһабарилжа дүүргэхэбди. Плуг, сеялкэ, борнойнуудаа март һарада заһабарилжа дүүргэхэ зорилготойбди.

Хабарайнгаа тарилга үсөөхэн үдэртэ һайн шанартайгаар дүүргэжэ шадабал ажахымнай ороохо таряанай үндэр баян ургаса хуряажа абаха аргатай болоно. Тиимэһээ бидэнэр бүхы хүсэеэ оньһон техникэ заһабарилгада элсүүлэн табижа, саг болзортонь дүүргэхэ —ажалшадаймнай гол зорилгонуудай нэгэн болоно.

А. СОКОВИКОВ,
Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Хяагтын аймаг.

ТҮЛ ОЛООР АБТАНА

...лай АССР-эй габьяата ...Октябриин Революциин ...кавалер Шойен Найда...мжиловые түхэреэн са...жэнгэ нютагта таниха, ...үй хүн хомор лэ байха. ...Найданович арба гаран ...үрэл ажахыдаа хүн сагаан ...урэгые үсхэбэрилнэ. Энэ ...абаһан хурьгадые тооло...оо һаа, хэдэн отара болохо

...ороной тогтоһоор 50 жэ...йн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн ...ис мүрысөөндэ ороһоноо тэ...үлээ. Энэ түүхэтэ жэлдэ Шойен Найданович Бальжит нүхэртэеэ зуун эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга түлжүүлхэ, 4 килограмм нооһо хайшалха гэһэн социалис уялга абанхай.

Январиин 25-най байдалаар Хэжэнгын совхозой суута хонишон Шойен Намжилов 570 эхэ хониноо 350 хурьга абанхай, һайнаар харууһалжа байна. Үлэгшэ хонидынь февраль һарын түрүүшын хахадта хурьгалжа дүүрэхээр хараалагдана. Эндэхи отарын хонишод габшагайгаар ажаллаһанай ашаар жэлһээ жэлдэ амжалта туйладаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэхи хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 103 хурьга абаһан, хонин бүриһөө 3,9 килограмм нооһо хайшалжа абаһан байна.

«Ажалша хүнэй үгэ дэмы талаар ошодоггүй» гэжэ зон хэлсэдэг гээшэ. Даажа абаһан социалис уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхэ арга боломжо эндэхи хонишодто гүйсэд бии юм. Намжиловай отарын хонишод хаража байһан малдаа өөһэдынгөө хүсөөр үбһэ тэжээлынь бэлэдхэдэг заншалтай. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус отарын коллектив хонидтоо бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл абаһан байна.

Малай үбэлжэлгэдэ, түл абалгада Намжиловтан түгэс, бэлэдхэлтэй ороһон байна. Хонидой эдихэ үбһэн, һолоомон, зелёнко хорёодо оруулагданхай. Эдэ бүгэдэһөө гадна хонин бүридэ ороохо таряанай зүйл үгтэжэ байдаг. Отарада хурьга абалга түлэг дундаа абажа байнхай. Дарагар байра байдалтай, хонидтоо бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абаһан эндэхи хонишод хэзээшье хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байха гэжэ лаб, этигэмээр.

П. УГРЮМОВ.

ХУРЬГАД „АДХАРНА" ХУРЬГАШАД ДУТАНА

...рнүүдтэ Захааминай ай...нотаг бүхэндэ ерэхэдээ, ...абалга тухай, энэ тэрэ ...хурьгадайнь тоо толгойн ...да шахажа, дабажа бай...йнь, тэрээн хоорондуур ...баха хүнүүдэй дуталдажа, ...аралган боложо байһан ...затагүй дуулахат. Үнэн..., зарим ажахынуудай хү...шэнэр «ондоо хамаг хэ...жо, гансал хурьгашаа...» асуудалаар сагаа ба...даг юм байна. ...ый Октябрь» колхозой ...нүхэр Б. Б. Цыби... Онголой гэжэ газарай ...новай даадаг отарада

...ьгашадые хэзээ эльгээ...шэб, нүхэр түрүүлэгшэ? ...нойр алдахадаа хүрөөл...жо хонишон Бадма Да... угтаба. — Хонидиай ...рьгалжа захалшоод, бү... дээрэ нөөхил байгша ... хаана үрдибэ гээшэб? ...байра соогоо ээлжээгээр ...нонобди. Тиигээд...

...ожэл байнабди. Хүнүү...жэл байнабди. Тэсэжэл

...10 гаран хоног соо хони...эсэбэри» һайса шалгаг...дойнь дүрбэнэй нэгэ ху...ьгалһанай һүүлдэл эндэ ...н эльгээгдээ.

...лхозой партийна суглаан ...үнинэй хонишон Дабаа...аев тон зүб шүүмжэлэл ...йна.

...рануудта хурьга абаха ...саг сооні эльгээдэггүй ...ай тоншье бүтэхэгүй, бо...адал гэжэ би тоолодогби. ...ай урданьшье хэлэдэг ...эшье хэлэнэб. Ингээд ...оо һаань, хожомшье хэ... гэжэ үбгэн коммунист ...уд мэдүүлбэ. — Бүхэли ...аллаад, эгээл ургасала ...дээрээ, хурьгадые абаха ...үй олдоногүй гэжэ ажалаа ...йха гээшэмнай юуб? Хо...о хурьгалжа захалхалаар ... хаанашье хүшэ хүрэжэ ... хонишод эсэнэ, сусана, ...хони, хурьгадай харуулһа, ...э муудана. Эндэһээ — ...оса.

...абалгын түлэг захалшаһан ...ахадлажа, һүүлдэжэ бай...барка, туһалхаяа» ерэһэн хүнүүд ажалтаяа танилсажа, дадажа, ядаһаар удаан сагаа барана

— Энээхэн нэгэ оншо алдажал, бидэнэр абаһан хурьгадаа мал болгожо шададаггүй, нарай багаданы олоорнь үхүүлдэг, зүдэрөөдэг байнабди, — гэжэ Дабаасан Бадмаевич тон зүб хэлээ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ совхоз 100 эхэ хонин бүриһөө оройдоол 79 хурьга түлжүүлээ. Тинхэдэ зарим түрүү хонишод, жэшээлхэдэ, Д. Б. Бадмаев, П. Ж. Намсараев гэгшэд 100-һаа 90 гаран хурьга түлжүүлһэн байна. Хэрбээ колхозоороо хонин бүриһөө хурьга абажа шададаг һаа, нэмэжэ хэдэн зуун хурьгад абтаха һэн.

Хурьгадай үсөөнөөр абтадаг гол шалтагаануудай нэгэн гэхэдэ, эхэ хонидой отаранууд хурьга абаха хүнүүдээр саг соогоо бүридүүлэгдэнэгүй. Мүнөө хонидой түлэг хурьгалжа захалшоод байхада, колхозой эхэ хонидой нэгэшье отара хурьгашадаар хүсэд бүридүүлэгдээгүй байһаар.

Аймагай предприяти, организаци болон эмхи зургаануудһаа хурьга абалсахаяа хүнүүд ерэхэ байһан аад, олониинь мүнөө болотор үгы.

Энэ колхоздо орходоо эмхи гуримаар үлүүшье һаа, аймагай бусад ажахынууд — Ленинэй, XXII партсъездын нэрэмжэтэ, «Победа», «Коммунизмын зам», «Дружба» колхозууд эхэ хонидойнгоо отарануудые һая болотор хүнүүдээр үшөөл хүсэлдүүлээгүй байгаа.

Шэнэ табан жэлэй түсэбөөр аймагай ажахынууд хонидойнгоо тоо толгой түргэнөөр олошоруулжа, ашаг үгэлгыень эрид дээшэлүүлхэ зорилготой юм. Ойрын жэлнүүдтэ хонидой тоо толгой 12,3 процентээр олошорхо, нооһо хайшалалга 55,6 процентээр, хониной мяха гүрэндэ худалдалга 24 процентээр дээшэлхэ зэргэтэй. Энэ бага түсэб бэшэ. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада аймагай колхозууд хонин бүриһөө дунда зэргээр 2,3 килограмм нооһо хайшалһан, 30—32 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ худалдаһан байна. Табан жэлэй туршада хонин бүриһөө нооһо хайшалалга оройдоол 200 граммаар дээшэлһэн. Энэ хэбээрээ байха болоо һаа, хони үсхэбэрилгын ондолхо, хүгжэхэ бэрхэтэй. Нооһо абалгаар урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлхын тулада табан жэл соо хонин бүриһөө абадаг нооһонойнгоо шэгнүүрые 700 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ хэрэгтэй.

Шэнэ түл абалгадаа урданайхидаа адли хайша хэрэгээр хандажа, хурьгадаа нарай багаһаань дабшаруулжа, муудуулжа байбал, мүн нёдондо абаһан хурьгадайнгаа 7,7—11,1 процентые үхүүлһэн «Дружба», «Коммунизмын зам» Далахайн совхоз шэнгеэр ажаллаха болоо һаа, түсэбөө дүүргэжэ бирагдахагүй байһаниинь мэдээжэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай колхоз, совхозууд наада захыень абахада 400 гаран хурьга дутуу абаа. Тэрээн дээрэ үшөө үхэһэн үеэдэһэн 1,5 мянгаад хурьгадые нэмэхэ хэрэгтэй.

Хада уулатай нютагуудта хони үсхэбэрилгые хүгжөөхын тулада гүрэн түрэ шухала хэмжээнүүдые абажа байнхай. Энэ талаар ажахынууд али болохоор урмашуулагдана. Жэшээлхэдэ, гүрэндэ худалдаһан хониной мяханай бодото үнэ сэн дээрэ 100 процент нэмэри түлбэри үгтэдэг байна бшуу. Мүн үүлтэртэ хуса, эхэ хониной һурэгүүдые худалдажа абаха хонидой шэнэ типовой байрануудые бариха хэрэгтэнь колхоз, совхозуудта удаан болзорой урьһаламжа үгэхэһөө захалаад, хамаг туһаламжа хүргэгдэжэ байдаг.

Эдэ бүгэдын ашаар илангаяа аймагай доодо талын ажахынууд — тэрэл «Красный Октябрь», Ленинэй, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд бүхы ажахыһаа оруулдаг мүнгэн олзо оршынгоо хахадые хони үсхэбэрилгэһөө абадаг болоо.

Аймагай хүдөө ажалшадай — партийна, Советскэ хүтэлбэрилхы зургаанудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй, хонишод болон бүхы колхозниг уүд, совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй мүнөөдэрэй шухалын шухала зорилго юуб гэхэдэ, үбэлэй шанга хүйтэн дундуур захалһан шэнэ түл абалгые эмхитэй гуримтайгаар үнгэргэхэ хэрэг болоно. Ойрын үдэрнүүдтэ эхэ хонидой отара бүхэниие хурьгашадаар, бэшэшье бүхы хэрэгтэй юумээрнь хангаха шухала.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ,
манай корр.

Буряадай профсоюзууд хоорондын XII конференци

Үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ Буряадай профсоюзууд хоорондын XII конференци боложо дүүрэбэ. Конференциин үзэмжэдэ профсоюзуудай областной соведэй тоосоон, областной шалгалтын комиссиин тоосоон, профсоюзай областной соведэй, областной шалгалтын комиссиин гэшүүдые. СССР-эй профсоюзуудай XV съездэ делегадуудые һунгаха гэһэн асуудалнууд табигдаа.

Буряадай профсоюзуудай областной соведэй хүдэлмэри тухай тоосоо облпрофсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Л. С. АСЕЕВ, шалгалтын комиссиин хүдэлмэри тухай тоосоо шалгалтын комисиин түрүүлэгшэ нүхэр Н. Н. ЗАМАРАЕВ гэгшэд хэбэ.

Элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ нүхэд П. Н. ПЕТРОВ — ой модоной хүдэлмэришэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ, Е. П. БУТАКОВ—Социалис Ажалай Герой, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир, И. С. МАКОВЕЙ — ЛВРЗ-гэй слесарьнүүдэй бригадын бригадир, Н. М. ЛЫСЕНКО — Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэн, Н. Л. ТОГМИТОВА — Социалис Ажалай Герой, Хоринн совхозой хонишон, М. Ф. ЗАВГОРОДНЯЯ — республикын нютагай промышленностиин министр, Л. Н. ВЕРЕТЕНОВ — туризмын талаар соведэй түрүүлэгшэ, А. У. ДАРХАНОВ — Кабанскын аймагай хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэришэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ, Л. Б. КРИВУЛИН — Улаан-Үдын авиационно заводой соёлой байшангай директор, П. А. БУРЛОВ — «Электромашина» заводой директор, В. Е. МОКРОВА — Сотниковско шубуунай фабрикын шубуушан, Л. Д. МАДЫЕВА — республикын элүүрые хамгаалгын министр, А. К. ФИЛЛИПОВ — Баргажанай аймагай Соведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша хабаадалсаба.

Профсоюзай областной конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. МОДОГОЕВ хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Профсоюзуудай союз хоорондын областной конференци дээрэ Буряадай профсоюзуудай областной соведэй, областной шалгалтын комиссиин шэнэ состав, мүн СССР-эй профсоюзуудай XV съездэ делегадууд һунгагдаа.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

СОВЕТ-ЕГИПЕДЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

Совет хүтэлбэрилэгшэд, Египедэй Араб Республикын Президент, Араб Социалис Союзай Түрүүлэгшэ Анвар Садат февралиин 3-да Кремль соо хөөрэлдөөнүүдые хэжэ эхилээ.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ совет талаһаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарёв, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко, Советскэ Союзһаа Египедэй Арадай Республикада байдаг элшэн сайд В. Н. Виноградов, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн М. Д. Сытенко гэгшэд хабаадана;

Египедэй талаһаа — национальна аюулгүйе сахилгын асуудалнуудаар Президентын советник Мухаммед Хафез Исмаил, гадаадын хэрэгүүдэй министр Мухаммед Мурад Галеб, Египедэй Араб Республикаһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Яхья Абдель Кадер гэгшэд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадана.

Совет орон египет хоёрой хоорондын харилсаанда хабаатай асуудалнууд хани барисаанай, үгээ хүсэд ойлголсолгын оршон байдалда зүбшэн хэлсэгдээд, хани барисаан, холбоон тухай договортой зохилдуулан, харилсаагаа хоёр ороной арадуудай аша туһада, Дүтын Зүүн зүгтэхи эб найрамдалай, уласхоорондын аюулгүй байдалай хэрэгтэ харюусаһаар хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ хараа бодол сэхэ шууд баримталан бэелүүлжэ үргэлжэлүүлхэ гээд хоёр талын шиидхэхэй байһаниинь дахинаа лаблан баталагдаа. Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгаһаа уламжалан Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон, араб арадуудта эсэргүү империалис хүсэнүүдэй зүгһөө дэмжэгдэн дэбэргэгдэдэг аюултай байдал тушаа онсо анхарал хандуулагдаба.

Хөөрэлдөөн үргэлжэлһөөр.

СССР-эй Журналистнуудай холбоондо

СССР-эй Журналистнуудай холбооной жэл бүриин шангуудые олгохо комисси 1971 ондо тунхаглагдаһан, конкурсдо зууршалагдаһан түрүүшын зохёолнуудые хаража үзэбэ. Зохёолнуудые абалгын болзор 1972 оной мартын 1 хүрэтэр һунаажа болохо гэжэ комисси тоолоно. Журналистнуудай холбооной арбан хоёр гол шан олгогдохо юм.

«Космос-473» гэжэ ниидхүүлэгдээ

Дэлхэйе тойрон ниидэхэ «Космос-473» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон февралиин 3-да Советскэ Союзһаа дэгдээгдэбэ. Замбуулинай дайдые шэнжэлжэ үргэлжэлхэ научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Абтаһан мэдээнүүд залан ябуулдаг-тоолон тодорхойлдог центртэ шэнжэлэгдэжэ байна.

(ТАСС).

Соведүүдтэ олгогдоһон эрхэнүүдые бүрин хэрэглэхэ

ЭРХҮҮ. (ТАСС-ай корр.). Һүүлэй үедэ гаргагдаһан хуули заршамууд Соведүүдэй эрхые нилээд үргэдхөө. Тэдэнэй материальна, мүнгэнэй хэрэг һайжараа. Зорилго юуб гэхэдэ, эдэ арга боломжонуудаа бүри һайнаар хэрэглэхэ шухала байна, — гэжэ Эрхүүгэй областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Ю. А. Кравченко эрхэ түлөөлэлгын ба совет байгуулалтын асуудалаар эндэ зарлагдаһан эрдэмтэд болон мэргэжэлтэдэй хуралдаан дээрэ онсолон тэмдэглэбэ. Хуралдаанай хүдэлмэридэ Буряадай, Тувын, Яхадай АССР-нүүдэй, Красноярска хизаарай, Амарай, Эрхүүгэй ба Шэтын областьнуудай делегацинууд, РСФСР-эй хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай түлөөлэгшэд, Москвагай, Ленинградай, Воронежой, Саратовай, Томскын болон бусад городуудай, эрдэмтэд, мэргэжэлтэд хабаадана.

Хуралдаанай темэнь — РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай Соведүүд тухай шэнэ хуули заршамууд ба тэдэнние бодото дээрэнь хэрэглэлгэ гэһэн асуудал болоно. Тэрэшэлэн захиргаанай аппарадай хүдэлмэри наринжуулан һайжаруулха, бүтэмжыень дээшэлүүлхэ онол аргануд зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

(ТАСС).

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын мэдүүлгэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай Республикын (РЮВ) Революционно саг зуурын правительство (ВРП) Вьетнамай асуудалые амгалан аргаар шиидхэн гуримшуулха тухай мэдүүлгэ тунхаглаба. РЮВ-эй ВРП-гэй Ханойдохи тусхай түлөөлэлгэтэ эмхидэ болоһшо пресс-конференци дээрэ тараагдаһан мэдүүлгэ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: президент Никсонэй тунхаглаһан, 8 пунктһаа бүридэһэн түсэб Урда Вьетнамые США-гай хүсэнүүдэй болзоргүйгөөр эзэмдэхэ ябадал хангаха, Тхиеугай хархис засаг мэдэрхыень Урда Вьетнамай хүн зониие баадхаха гэһэн уг зорилготой.

Вьетнам арад Америкын эзэрхэг түримхэй ябуулгада эрид шанга эсэргүүсэлтэ хэхэ зуураа, Вьетнамай асуудалые амгалан аргаар шиидхэхэ гэһэн дура хүсэлөө ходо элирхэйлэн мэдүүлдэг байгаа. Иимэ хараа бодол вьетнам арадта үнэхөөрөө амгалан тайбан, бэеэ дааһан байдал хангаха зорилготой. Энэнь РЮВ-ай ВРП-гэй 7 пункттай программа соо ДРВ гэй правительствын 1971 оной июниин 27 ной 9 пункттай дурадхал дотор найруулагданхай. Өөһэдынгөө байдал өөһэдөө тодорхойлхо гэдэг вьетнам арадай үндэһэн эрхые, Урда Вьетнамай хүн зоной эрхые хүтэлбэри болгон, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство США-гай эзэрхэг түримхэй дайе дары болюулгаха, Вьетнамай түхэлтэй болгохо» гэдэг политика эсэслэн усадхуулха зорилгоор 7 пункттай программын хоёр гол асуудалые тайлбарилха гэжэ шиидээ.

Тиин Урда Вьетнамай Республикын ВРП иигэжэ мэдүүлнэ:

1. США-гай правительство Вьетнамда эсэргүү агаарай дайгаа, дайнай бүхы ябуулгануудаа эсэслэн болюулха, бүхы сэрэгүүдээ, США-гай, тэрэнэй тала баридаг бусад гүрэнүүдэй советнигүүд, сэрэгэй албатадые, буу зэбсэг ба сэрэгэй техникэ Урда Вьетнамһаа тон һаяар, хүсэд бүрин гаргаха, Урда Вьетнамдахи американ сэрэгэй бүхы баазануудые усадхаха ёһотой.

США-гай правительство өөрынгөө сэрэгүүдые, США-гай тэрэнэй тала баридаг оронуудай советнигүүдые, сэрэгэй албатадые, буу зэбсэг, сэрэгэй техникэ даб дээрэхи ямаршье эрилтэгүйгөөр Урда Вьетнамһаа сүм гаргаха һара, үдэр тодорхойлхо ёһотой. Энэ саг болзор хадаа дайнай үедэ плендэ абтаһан алишье талын сэрэгэй ба граждан хүнүүдые (тэрэ тоодо Хойто Вьетнамда баригдаһан американ лётчигуудые) сүлөөлхэ болзор болохо байха.

2. Урда Вьетнамай асуудалые политическэ талаарнь шиидхэн гуримшуулха тушаа хэлэбэл, США-гай правительство Урда Вьетнамай хүн зоной өөһэдынгөө байдал өөһэдөө тодорхойлхо эрхые бодото дээрэнь хүндэлхэ, Урда Вьетнамай дотоодын хэрэгүүдтэ ямараршье хамаархаяа болихо ёһотой.

Дайе «вьетнамай түхэлтэй болгохо» гэдэг политика бэелүүлгын зэбсэг — Нгуен Ван Тхиеугай ба тэрэнэй хүсэ хэрэглэлгын, хашалга баалалгын аппарат Урда Вьетнамай асуудалые политическэ аргаар шиидхэн гуримшуулха замда һаад тойбо татана. Тиимэһээ Тхиеу энэ дары тушаалһаа бууха ёһотой, Сайгоной засагаархид дайн сэрэгэй политика баримталан бэелүүлгэһээ арсаха, хүн зон тушаа хүсэ ба хашалга баалалга хэрэглэдэг аппарадаа дары тарааха, «номгоодхолгын» политика болюулха, концлагерьнуудые усадхаха, политическэ шалтагаануудаар баригдажа хаагдаһан хүнүүдые сүлөөлхэ, Вьетнам тушаа 1954 оной Женевскэ хэлсээнүүдтэй зохилдуулан, арад зондо хубиин демократическа сүлөө олгохо ябадал лаб хангаха ёһотой.

Эдэ эрилтэнүүдэй дүүргэгдэһэнэй һүүлээр, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство Урда Вьетнамда бүгэдэ ниитын һунгалта, Конституционно суглаанай һунгалта үнгэргэхэ, конституци тодорхойлон зохёохо Урда Вьетнамда саг үргэлжын, национальна найрамдалай правительство эмхидхэн байгуулха асуудалые Сайгоной засагаархидтай дары зүбшэн хэлсэхэ байха. Урда Вьетнамай политическэ хүсэнүүдэй хоорондо үгээ ойлголсохо, ябадал, һунгалтын сүлөөтэ, демократическа, тэгшэ эрхэтэ шэнжэ хангажа шадаха гол ёһонуудтай зохилдуулан, бүгэдэ ниитын һунгалта үнгэргэгдэхэ.

Эдэ хоёр гол асуудалаар үгээ ойлгособол, Урда Вьетнамдахи дайе болюулха, амгалан байдал тогтоохо зорилготой бусад асуудалнуудые шиидхэхэ ябадал хүнгэдхэхэ байха.

ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЭ, КОММУНИС АЖАЛ
АМЖАЛТЫН ЭШЭ ҮНДЭhЭН

КПСС-эй обкомой секретарь А. У. МОДОГОЕВОЙ хэhэн элидхэлhээ

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоhон манай ороной ажалшад 1971 оной —юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатай бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллаа. Ороной арадай ажахые 1971 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэө.

Жэл соо промышленна продукци үйлэдбэрилгэ урданайхиhаа 7,8 процентээр, тэрэ тоодо хүндэ промышленностиин продукци — 7,7, хүнгэн промышленностиин — 7,9 процентээр дээшэлээ. Промышленностиин бүхы hалбаринуудай предприятинууд продукци гаргаха түсэбөө дүүргэhэн байна. Тиихэдэ электрын элшэ хүсэ, нефть, газ, приборнуудые, химиин промышленностиин түхеэрэлгэ, автомобиль, комбайн, тракторнуудые, промышленностиин бусад продукци гаргалга урзанданайхиhаа нилээд дээшэлүүлэгдээ.

Хүдөө ажахын продукци абалга үнгэрhэн табан жэлэй жэл бүриин дунда хэмжээнhээ 8 процентээр дээшэлээ. Жэл соо арадай ажахыда 82 миллион түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаа. Энэнь 1970 онойхиhоо 5 процентээр ехэ болоно. Арадай ажахыда капитальна hомололгын хэмжээн 7 процентээр дээшэлээ. Промышленностиин ажалай бүтээсэ 6,3 процентээр, хүдөө ажахыда—2, барилгада — 5, транспортда—5 процентээр нэмээ.

Ороной арадай ажахые хүгжөөлгэдэ манай республикын ажалшад өөhэдынгөө хубитые оруулалсаhан байна. Промышленна продукци гаргаха талаар 1971 ондо абаhан социалис уялгаяа Буряадай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд амжалтатай дүүргэбэ. Продукци гаргаха, тэрэниие худалдаха жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэгдэө. Жэлэй түсэбhөө гадуур 25,9 миллион түхэригэй продукци гаргагдаhан байна. 1970 онойхитой сасуулжа үзэхэдэ, ажалай бүтээсэ 10 процентээр дээшэлүүлэгдэө. Промышленна продукци гаргалга урзанданайхиhаа 13 процентээр ехэ болоо. Тиихэдэ промышленна продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлhэнэй, бүхы хэмжээнэй 83 процентнь ажалай бүтээсын ургаhанай ашаар абтаhан байна.

Республикын олонхи предприятинууд түсэбhөө гадуур продукци гаргаха уялгаяа амжалтатай бэелүүлбэ. Жэшээлбэл, Тимлюйн цементын заводой коллектив 7,1 мянган тонно цемент, Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэд 19 мянган дүрбэлжэн метр шэл түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилөө. Тиихэдэ түсэбhөө гадуур нилээд ехэ шифер, нооhон бүд, бусад продукци гаргадаhан байна.

Түүхэй эд, материал, электрын элшэ хүсэ, түлишэ алмаха талаар абтаhан уялга мүн лэ амжалтатай бэелүүлэгдээ. Жэшээлэн хэлэбэл, 802 тонно түмэр, 8 мянган тонно түлишэ, уялгаар хараалагдаhанhаа 2 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн алмагдаhан байна.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, республикын олонхи предприятинуудта шэнэ техникэ үйлэдбэрилгэдэ нэбтэрүүлхэ, ажалаа наукын үндэhэ hуури дээрэ эрхилхэ, үйлэдбэриин технологи нарижуулан hайжаруулха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэhэн байха юм. 1971 он соо промышленна предприятинуудта шэнэ 1032 түхеэрэлгэ тодхогдоо, 160 түхеэрэлгэ шэнэдхэгдэн заhабарилагдаа, автомат 42 линии тодхогдоо. Ажалаа эрдэм наукын үндэhэ hуури дээрэ эрхилхэ талаар табигдаhан түсэбэй ёhоор 3140 хэмжээ ябуулганууд зохёогдожо, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэө.

Хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэл улам дээшэлhэн байна. Республикын предприятинуудай 9 мянга шахуу урлан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод 9 мянган мэдүүлгэ, шэнэ 80 түхеэрэлгэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Тэрэнэй ашаар 6,5 миллион түхэриг мүнгэн зөөри алмаха арга олдоhон байна.

Республикын промышленна предприятинуудай дундаhаа Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай ордентэ авиационно заводой коллектив ашата үрэ ехэтэйгээр ажаллана. Хүдэлдэг нэгэ хүн бүридэ абажа харахада, ажалай бүтээсэ нэгэ жэл соо 37 процентээр дээшэлүүлэгдэhэн байна. Энэмнай эрхим ажалай үрэ дүн болоно бшуу! Үйлэдбэридэ шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлhэнэй, ажалай эмхидхэл ба үйлэдбэри хүтэлбэрилгые hайжаруулhанай ашаар ажалай бүтээсэ иимэ ехээр дээшэлүүлэгдээ гээшэ.

Заводой хүтэлбэрилэгшэд эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулгануудай тодорхой түсэб зохёогоод, тэрэнэй дүүргэлтые нарин нягтаар хинан шалгажа байдаг юм. Хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын ажалда эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсана. Коммунис ажалай, залуу хүдэлмэришэдэй hургуулинууд саг үргэлжэ хүдэлдэг, «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэhэн нэрэ солодо хүртэхын түлөө конкурснууд боложо байдаг. Заводой инженер, технигүүдэй творческо ажалай ашаар жэл соо 2 миллион лис уялгаяа амжалтатай дүүргэhэн байна. Эндэ шэнэ техникэ, түрүү технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. «Табан жэлые — дүрбэн жэл соо» гэhэн уряа доро олоной хабаадалгатай мүрысөөн үргэнөөр эндэ дэлгэрэнхэй. КПСС-эй гэшүүн, Социалис Ажалай Герой Дарья Касьяновна Тумурова энэ мүрысөөндэ эхи табиhан байгаа. Энэ нүхэр үнгэрэгшэ жэлдэ өөрынгөө түсэбые 9 hара соо дүүргэжэ, жэлэй түсэбhөө гадуур 11 тонно ээрэдэhэ гаргаhан байна.

Үйлэдбэриин нөөсые гүйсэд hайнаар хэрэглэхын тулада түс фабрикын хүдэлмэришэн, бригада бүхэн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ өөрын түсэбтэй байдаг юм. Тиимэ түсэбөөр фабрикын бүхы коллектив мүнөө хүдэлнэ. Шэнэ түхэлэй нооhон бүд нэхэхэ талаар эндэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Жэл соо 5 шэнэ түхэлэй бүд гаргажа эхилээ. Нарин сэмбын фабрикада гаргагдадаг бүд ороной олохон городуудта мэдээжэ болонхой.

Предприятиин техническэ талаарнь hайнаар зэбсэгжүүлхэ гэhэн hайшаалтай түсэб Ленинэй ордентэ мяха-консервын комбинадта зохёогдоод, мүнөө бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Тэрэнэй хүсэндөө хүргэгдэхэдэ, ажалай бүтээсэ 25 процентээр дээшэлүүлэгдэжэ, хүндэ хүдэлмэриhөө 590 хүн сүлөөлэгдэхэ юм.

Хандагатайн леспромхозой доодо складай хүдэлмэрилэгшэд болбосоруулжа үрдинэгүй. Тэндэ тодхогдоhон автомат түхеэрэлгэнүүд оройдоол нэгэ халаанда, бүтээсэ багатайгаар хүдэлгэгдэнэ. Нимэрхүү дутагдалнууд комбинадай бусад предприятинуудташье дайралдадаг.

Гэхэ зуура ажал хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйладаг леспромхозууд, модошод республикадамнай олон. Байгалай, Шулуутайн леспромхозуудай, Буряадай мебель хэдэг комбинадай коллективууд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, түсэбтэ даабарияа үлүүлэн дүүргэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой, Хандагатайн леспромхозой бага комплексно бригадын бригадир А. П. Кудряшовой үүсхэлээр республикын леспромхозуудта «хоёр мянгатанай» хүдэлөөн дэлгэрээ hэн. Мүнөө 30 бригада жэл соо 24 мянган кубометрhээ үлүү модо бэлэдхэдэг болонхой. Тиихэдэ Хурамхаанай леспромхозой В. П. Парамоновой, В. С. Щукинай бага комплексно бригаданууд 1971 он соо 42,7—46,4 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, ажалай ехэ амжалта туйлаа. Социалис мүрысөө шадамар hайнаар эмхидхэгдэжэ, ажалшадай эдэбхи үүсхэл бадаруулhанай, мүн түрүү дүй дүршэл үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй ашаар ажалай иимэ hайн дүн туйлагдаа бшуу.

Арадай ажахын бүхы hалбаринуудые транспортаар хангалга үнгэрөөшэ жэлдэ нилээд hайжараа. Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллектив ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда хүдэлhэн байна. Абаhан социалис уялгаяа дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллажа, арадай ажахын ашаа шэрэхэ түсэбөө түмэр замшад декабриин 26-да дүүргээ hэн. Локомотивна ба вагонно паркнууд урданайхиhaa hайнаар ашаглагдадаг болоо. Ашаа шэрэлгын өөрынь үнэ сэн хямдаруулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: суглаанай зал соо.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Улаан-Үдын локомотивна депогой коллектив үнгэрhэн жэлые муу бэшэ дүнгүүдтэйгээр түгэсхэhэн байна. «ВЛ-80-К» түхэлэй электровозуудые ашаглажа эхилhэн локомотивай бригаданууд поезднуудые ехэ скоростьтойгоор хүдэлгэнэ. Тэдэнэр жэл соо 9 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмажа шадаа. Локомотивай эрхим машинистнүүд В. П. Кузовнев, Г. М. Фролов гэгшэд даабаряа 109—110 процент дүүргэнэ.

Гэхэтэй хамта, түмэр замшадай ажалай дутагдалнуудые обёоронгүй гаража болохогүй. Вагонно парк гүйсэд hайнаар ашаглагданагүй. Заримдаа түмэр замаар асарагдаhан ашаан удаан саг соо буулгагданагүй. Энэ хэрэгтэ предприятинуудай, мүн түмэр замай отделениин хүтэлбэрилэгшэд зэмэтэй.

Түмэр замшадай дунда ажалай журам хазагайруулха ябадал дайралдаhаар. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулжа, ажалай журам бэхижүүлхэ талаар отделениин захиргаанай партийна, профсоюзай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

Республикын автомобильна транспортын хүдэлмэрилэгшэд 1971 онойнгоо уялгануудай гол пунктнуудые дүүргэhэн байна. Буряадай транспортын управлениин предприятинуудай коллективүүд жэлэй түсэбhөө гадуур 100 мянган тонно ашаа, 2 миллион хүниие зөөгөө.

Тэдэнэр ургаса хуряалгын хүдэлмэридэ ехэхэн хубитаяа оруулалсаа. Транспортна управлениин жолоошодой хүсөөр, жэл соо 500 мянган тонно таряан, силос зөөгдэhэн байха юм. Энэ хүдэлмэридэ шалгарhан 41 жолоошондо «Хүдөө ажахын ашаа шэрэлгын отличник» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдоо, 46 жолоошон Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Автомашинануудай жолоошод И. Н. Яньков, Н. Т. Сухобеев бултанhаа hайн үрэ дүн туйлаhан байна.

Тиигэбэшье транспортна управлениин хүдэлмэрилэгшэд өөhэдынгөө арга, боломжонуудые гүйсэд hайнаар хэрэглэжэ шаданагүй, нилээд дутагдалтайгаар ажаллана. Жэшээлэн хэлэбэл, Промышленна барилгын министерствын предприятинуудай захилаар ашаа шэрэхэ түсэб 91 процент, түлишын промышленностиин предприятинуудай—95, ажалшадай хэрэглэмжэ хангадаг предприятинуудай—80, харгы бариха ба заhабарилха управлениин — 70 процент дүүргэгдээ hэн. Ажалай ашаг үрэ дээшэлүүлхэ асуудалда анхарал багаар табигдана. Тиимэhээ олзо абаха түсэбөө транспортна управлени оройдоол 88 процент дүүргээ. Түс управлениин зарим предприятинуудта шэнэ техникэ, түрүү технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар биратай юумэн хэгдэнэгүй. Автотранспортын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ажалай журам хазагайруулха ябадал үшөө дайралдаhаар.

Улаан-Үдын авиаторнуудай коллектив арга боломжодоо хүрэмөөр ажаллажа шадаагүй. Тэрэ коллектив социалис уялгаhаа байтагай, ашаа шэрэхэ гүрэнэй түсэб дүүргээгүй байна. Пассажирнуудые зөөхэ түсэб 94 процент, ашаа—78, почто—96 процент дүүргэгдэө. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, олзо абаха талаар хараалагдаhан даабари бэелүүлэгдээгүй. Коллективэй дунда ажалай эмхидхэлэй hулаар табигдаhанhаа, мүн хүтэлбэрилэгшэдэй эрилтын hулараhанhаа иимэ ушар тохёолдоо гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Республикын харгын предприятинуудай коллектив үнгэрөөшэ жэл соо харгы бариха, заhабарилха түсэбөө гол түлэб дүүргэhэн байна. Өөhэдынгөө гол ажалай хажуугаар үнгэрhэн зунай туршада уhанай үертэ hандаагдаhан харгы, хүүргэнүүдые заhабарилха талаар ехэ хүдэлмэри хэжэ гараа. Авто-харгын мүнөөнэй байдал нилээд hайжараа.

Тиигэбэшье харгын предприятинууд үшөө муугаар хүдэлhөөр. Зарим газарта харгы заhабарилха түсэб дүүргэгдээгүй. Захааминай харгы заhабарилгын участок жэл соо тон муугаар хүдэлhэн байна. Цахир—Закаменск—Далахай гэжэ участогта харгы бариха, заhабарилха түсэб оройдоол 43 процент дүүргэгдэө.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, олзо абаха, телефон ба радио оруулха, хэблэл тарааха талаар абаhан социалис уялгануудаа республикын хэлхеэ холбоошод гол түлэб дүүргэhэн байна. Гэхэтэй хамта, хэлхеэ холбооной хүдэлмэридэ ехэ дутагдал бии байhаар. Тэрэ дутагдалнуудынь оло дахин шүүмжэлэгдэhэн байбашье, хэлхеэ холбооной управлениин хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абаагүй, ажалынь hайжарнагүй.

Промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй 1971 ондо яhала hайнаар ажаллаашье haa, горитойхон дутагдалнууд бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Республикын промышленна 21 предприяти гэхэ гү, бүхы предприятинуудай 11 процентнь жэл соо продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүй байна. Тиимэhээ 3,5 миллион түхэригэй продукци гаргагдаагүй бшуу. Түсэбөө дүүргээгүй предприятинуудай тоодо «Забайкаллес» комбинадай 5 леспромхоз, загаhанай 2 завод, мүн нютагай, эдеэ хоолой промышленностиин, хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха министерствэнүүдэй зарим предприятинууд ороно.

«Забайкаллес» комбинадай олохон леспромхозуудай, «Теплоприбор» заводой коллективүүд продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Тиихэдэ аяар 26 предприяти ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй байна. Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта, «Теплоприбор» заводто, Хурамхаанай, Харанхын, Ардасаанай леспромхозуудта ажалай бүтээсэ урзанданайхиhaaнь доошолhон байха юм. Республикын 17 предприятида ажалай бүтээсын ургалтаhаа ажалшадай салин хүлhэн түргөөр дээшэлээ. Энэмнай яажашье таарахагүй ябадал гээшэ.

Галуута-Нуурай шахтоуправлениин ажал хүдэлмэри, тэндэхи байдал муу байhан хэбээрээ. Нүүрhэ малтан абаха, тэдэниие худалдаха түсэб юрэнхыдөө дүүргэгдэhэн байбашье, газар доороhоо нүүрhэ малтан абалга 45 мянган тонноор дутуу бэелүүлэгдэө. Нээмэл аргаар нүүрhэ абаха хүдэлмэри ехэ дутагдалтай. Эндэ хүсэ ехэтэй техникэ муугаар ашаглагдана. Энэмнай ажалшадай дунда эмхидхэлэй, ойлгуулалгын хүдэлмэриин hулаар табигдаhанай эли тодо гэршэ болоно ха юм.

Ципиканай приискын ажалшад баhал ехэ дутагдалтай. Үнгэрhэн жэлдэ алта малтан абалга урзанданайхиhaa 6,8 процентээр дээшэлhэн байна. Теэд энэнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар бэшэ, харин ажалшадай олон болоhонhоо туйлагдаа бшуу. Үйлэдбэриин хүсэ шадал 4 процентээр ехэ болоhон байбашье, ажалайнь бүтээсэ доошолоо. Эндэ элдэб янзын техникэ муугаар ашаглагдана, ажалай hайн эрхэ байдал хангагданагүй.

Республикын эдеэ хоолой промышленностиин 4 предприяти продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүй, тиихэдэ 7 предприяти урзанданайхиhaa бага продукци худалдаа. Эдеэ хоолой предприятинуудые шэнэдхэн заhабарилгада hомологдоhон мүнгэн зөөри тон муугаар хэрэглэгдэнэ. Эдэ предприятинуудта хүндэ хүдэлмэри удаанаар оньhожоруулагдана. Тиимэhээ ехэнхи ажалынь хүнэй бар хүсөөр бүтээгдэжэ байhаар.

Дээрэ дурсагдаhан дутагдалнуудай гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, социалис мүрысөөн ёhотоор эмхидхэгдэнэгүй, зүбөөр хүтэлбэрилэгдэнэгүй. Зарим предприятинуудта социалис мүрысөөн ёhын тэдысэ эмхидхэгдэhэн байдаг. Ажалшадай абаhан уялгаяа дүүргэхэдэ таатай зохид эрхэ байдал олгогдоногүй. Нимэрхүү байдал Улаан-Үдын мелькомбинадта, Бэшүүрэй оёдолой, Хяагтын ээрэлгэнэхэлгын фабриканuudта, мүн бусад олон предприятинуудта үзэгдэдэг байhаар.

«Социалис мүрысөө саашадаа улам hайнаар эмхидхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо заагдаhан дутагдалнууд республикын зарим предприятинуудта үшөө усадхагданагүй. Иимэ байдал саашадаа тэсэжэ болохогүй. Партиин ЦК-гай мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмөөр социалис мүрысөө эмхидхэлгэ хадаа ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна, профсоюзай ба комсомолой организацинуудай нангин зорилго мүн.

Республикын промышленна предприятинуудта үшөө элирүүлэгдээгүй, хэрэглэгдээгүй нөөсэ, арга боломжонууд олон. Олонхи предприятинуудта, тэрэ тоодо авиационно, локомотив-вагон заhабарилгын заводуудта техникэ ба түхеэрэлгэнүүд гүйсэд hайнаар ашаглагданагүй. Эмхидхэлэй ба техническэ олон шалтагаануудаар, мүн ажалай журамай hула дээрэhээ хүдэлмэриин ехэ саг миинтэ хосорно. Тиихэдэ хүндэ хүдэлмэри оньhожоруулха талаар биратай юумэн хэгдэнэгүй. Эдэ дутагдалнуудые бушуу түргэн усадхахын тула предприяти бүхэн, бүхы хүдэлмэришэн, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ бүхэн оролдохо зэргэтэй. Энэ хадаа тон шухала зорилго болоно.

Юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түрүүшын hара дүүрэбэ. Энэ жэлдэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй урда үшөө ехэ, харюусалгатай зорилго табигданхай. 1971 онойхитой сасуулжа харахада, промышленна продукци үйлэдбэрилгэ энэ жэл соо 3,5—4,5 процентээр дээшэлхэ зэргэтэй. Гансата hанаад үзэхэдэ, тиимэшье ехэ хүгжэлтэ бэшэ хэбэртэй байжа магад. Үнэн дээрээ тиимэ бэшэ. Үнгэрhэн табан жэлэй жэл бүри республикын промышленность 700—750 миллион түхэригэй продукци гаргадаг байгаа. 1972 ондо тэрэнэй хэмжээн 1 миллиард 158 гаран миллион түхэригтэ хүргэгдэхэ зэргэтэй. Энэмнай тон шухала, харюусалгатай зорилго гээшэ. Тиихэдэ гаргагдадаг продукциин хэмжээ[…] ажалай бүтээсэ дээшэ[…] ашаар ехэ болгогдохо […]

Юhэдэхи табан жэлэй[…] нуудые амжалтатай дүү[…] ла мүнөөдэр үсэгэл[…] hайнаар, үглөөдэр—мү[…] hөө үшөө hайнаар хүдэ[…] т йбди гэжэ КПСС-эй […] ябриин Пленум дээрэ […] байна. Партиин энэ шу[…] бари бидэндэ бултанда[…] тай. Энэмнай үйлэдбэр[…] наар эмхидхэхэ, ажала[…] улам дээшэлүүлхэ г[…] гээшэ.

Шэнэ жэлдэ научно-[…] дэбжэлтэ хүгжөөхэ тала[…] ликын предприятинуудт[…] хам хэгдэхэ зэргэтэй. […] ажалай бүтээсые, ү[…] ашаг үрые дээшэлүүл[…] бди.

Республикын предпри[…] дэ шахуу үйлэдбэриин […] нүүд шэнэдхэгдэн заhа[…] на, шэнэ станок, түхе[…] тодхогдоно. Энэ хадаа […] шухала хүдэлмэри гэш[…] доной промышленност[…] приятинуудай хүдэлмэ[…] урда тон харюусалгата[…] табигданхай. Модо ото[…] ланайнь хэмжээнhээ үлү[…] гонгүй ехэ продукци аб[…] хо зэргэтэйбди. Тиимэ[…] ажахын хүдэлмэрилэгш[…] мүнөө үеын эрилтэтэй […] лан эмхидхэхэ болоно.

Республикын зарим […] тинуудта, тэрэ тоодо а[…] локомотив-вагон заhа[…] «Теплоприбор» […] үйлэдбэри хүтэлбэри[…] рижуулан hайжаруу[…] лаар зарим тэды […] дэжэ байна. Бусад пред[…] дай хүтэлбэрилэгшэд, […] тэд тэрэ дүршэлтэйнь […] нилсажа, өөьэдынгөө а[…] тэрүүлхын түлөө оролд[…] та болохо зэргэтэй.

Буряадай республик[…] лена предприятинуудт[…] дэлгэрэ hайнаар эмхид[…] лэдбэриин ёhотойл техн[…] hон мэргэжэлтэд олошо[…] Жэшээлэн хэлэбэл, авиа[…] водой главна инженер […] ганов, ЛВРЗ-гэй глав[…] нүхэр Потапов, «Тепло[…] водой главна инженер […] зына болон бусад эдэб[…] тэй, шадамар бэрхэ эм[…] ба[…]анайнгаа ашаар […] вэйнгээ дунда хүн[…]тэй […] Предприятинуудай […] дэйнь улам hайнаар хү[…] лохынь тула, тэдэнэй м[…] улам дээшэлүүлхын, т[…] целяриин элдэб ажалhа[…] хын тула хүтэлбэрилэг[…] оролдохо зэргэтэй.

Мастерай үүргэ тухай […] тоже хэлэмээр. Мастер […] лэдбэриин эхин шатын […] хүдэлмэришэн хүнүүдтэй […] ри хөөрэлдэдэг, харил[…] нууд болоно. Тэрэ га[…] хүдэлмэри эмхидхээд […] харин хүдэлмэришэдэй […] лэгшэ, тэдэнэй туhалагш[…] Тиимэhээ мастернуудые […] хо, зүбөөр хубаарилан […] дэниие хүмүүжүүлхэ хэ[…] үргэлжын анхарал хан[…] болоно. Энэ талаар Ажал[…] Тугай ордентэ авиацион[…] то яhала hайн дүршэлт[…]

Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой коллектив мүн лэ hайн дүнгүүдтэй. Продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэб заводой хүдэлмэришэд декабриин 20-до дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур нилээд ехэ продукци үйлэдбэрилhэн байна. Тиихэдэ 500 мянган түхэриг сэбэр олзо түсэблэгдэhэнhөө үлүү ехээр абтаа. 1970 онойхитой сасуулжа үзэхэдэ, ажалай бүтээсэ 18,1 процент дээшэлүүлэгдээ.

Тимлюйн цементын заводой хүдэлмэришэд үнгэрөөшэ жэлдэ абаhан социалис уялгаяа дүүргэхэ талаар hайн үрэ дүн туйлаба. Үйлэдбэридэ шэнэ 17 түхеэрэлгэ тодхогдоо, хуушарhан 19 түхеэрэлгэ шэнэдхэгдэн заhабарилагдаа. Урлан нарижуулгын 96 мэдүүлгэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Эдэ бүгэдын ашаар ажалай бүтээсэ энэ жэл соо 7,1 процентээр дээшэлhэн байна.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлые Улаан-Үдын шэлэй заводой ажалшад амжалтатай түгэсхэбэ. 1970 онойхитой жэшэжэ харахада, ажалай бүтээсэ 8,3 процентээр дээшэлhэн байна. Гэхэтэй хамта, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ, продукци гаргалгые ехэдхэхэ арга боломжонууд энэ заводто үшөө гүйсэд hайнаар хэрэглэгдэнэгүй.

Республикын геологууд абаhан уялгаяа сүм бэелүүлжэ шадаhан байна. 1971 оной туршада алтанай нэгэ, барилгын материалнуудай табан, шулуун нүүрhэнэй нэгэ уурхай шэнээр ашаглалгада оруулагдаба. Озерно полиметаллическа уурхайе оложо, амжалтатайгаар шэнжэлhэнэй түлөө республикын бүлэг геологуудта СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреадай нэрэ зэргэ олгогдоhон байна.

Республикын хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин олонхи предприятинуудай коллективүүд гүрэнэй түсэб болзорhоонь урид дүүргээ. 1168 тонно мяхан, 68 тонно колбаса, 53 тонно тоhон, 2280 тонно hүнэй продукци, 127 мянган баанха мяханай, 87 мянган баанха загаhанай консервэ, 2 мянган паар арhан гутал болон бусад продукци жэлэй түсэбhөө гадуур гаргагдаhан байна.

1970 ондо Улаан-Үдын кондитерска фабрика, Мухар-Шэбэрэй тоhоной завод, Улаан-Үдын нооhо угаадаг фабрикын хоёрдохи ээлжээнэй зарим обьектнүүд ашаглалгада оруулагдаа. Хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудта шэнэ 600 түхеэрэлгэ, автомат 20 линии тодхогдоо, 45 түхеэрэлгэ шэнэдхэгдэн заhабарилагдаа.

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын коллектив абаhан социалис уялгаяа амжалтатай дүүргэhэн байна. […]

«Халаанай даабарине — 7 час соо» гэhэн үүсхэл түс комбинадай нүхэр Сошниковой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд гаргаhан юм. Энэ hайшаалтай үүсхэл үргэнөөр дэмжэгдэжэ, комбинадай 800 гаран хүдэлмэришэн үдэр бүри түсэбhөө гадуур продукци гаргадаг болонхой.

Хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаhанай ашаар комбинадай коллектив абаhан уялгаяа бэелүүлжэ, жэл соо 876 тонно мяха, 45 тонно мяханай бусад продукци уялгаар хараалагдаhанhаа үлүү ехээр гаргаhан байна. Ажалай бүтээсэ түсэблэгдэhэнhөө 3,9 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Улаан-Үдын нооhо угаадаг фабрикын, хилээмэнэй комбинадай, Галуута-Нуурай оёдолой фабрикын, Баргажанай адагай загаhанай комбинадай болон бусад предприятинуудай коллективүүд социалис мүрысөөндэ hайн дүнгүүдые туйлаба. Кабанскын загаhанай заводой хүдэлмэришэд загаhа бариха жэлэйнгээ түсэб августын 20-до дүүргэжэ, жэл соо түсэбhөө гадуур 3605 центнер продукци гаргаа. Энэ ехэ амжалтада П. А. Суворов, Н. Г. Бадураев, Л. А. Галице гэгшэдэй ударидадаг бригаданудай гэшүүд ехэхэн хубитаяа оруулhан байна.

Ой модоной промышленность республикын арадай ажахын гол hалбаринуудай нэгэн болоно. «Забайкаллес» комбинадай, түлишын промышленностиин управлениин предприятинууд 1971 ондо продукци гаргаха түсэбөө дүүргэhэн байна. Гэхэтэй хамта, барилгын модо зөөхэ, шпала, мебель хэхэ талаар ехэ дутагдалнуудтай. «Забайкаллес» комбинадай леспромхозууд жэл соо арадай ажахыда 115 мянган кубометр модо түсэбөөр хараалагдаhанhаа багаар үгөө.

Клюевскэ, Хүрбын Хориин, Хандагайн, Хүртэйн, Горхоной леспромхозууд илангаяа ехэ дутагдалтайгаар хүдэлнэ. Түс леспромхозууд үнгэрөөшэ зунай үедэ тон муугаар хүдэлөө, техникэеэ гүйсэд hайнаар ашаглажа шадаагүй, ажалай түрүү дүй дүршэл муугаар хэрэглэнэ. Комбинадай предприятинуудта оньhожоруулагдамал доодо 7 склад баригдаhан аад, нэгэниинньшье гүйсэд hайнаар ашаглагдаагүй байhаар. Хандагатайн леспромхозой доодо складай коллективэй ажалhаа Хандагатайн, Хориин, Худанай, Хүртэйн леспромхозуудай hайн ажал дулдыдаха. Тэдэ леспромхозуудай саг зуурын складуудта 100 мянган кубометр модон суглараанхай. Теэд тэдэниие

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарhаа): республикын промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной түрүүшүүлэй суглаанда хабаадагшад—Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай слесарь, Социалис Ажалай Герой В. И. Немочин, ЛВРЗ-гэй токарь, Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Б. З. Поздеев, Хурамхаанай леспромхозой бага комплексно бригадын бригадир В. Щукин, Улаан-Үдын нооhо угаалгын фабрикын комсомолой комитедэй секретарь Л. Янов забhарлалгын үедэ хөөрэлдэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

[А]РГА БОЛОМЖОНУУДАА—ТАБАН ЖЭЛЭЙ АША ТУҺАДА

ПАРТИИН ОБКОМОЙ НЭГЭДЭХИ СЕКРЕТАРЬ А. У. МОДОГОЕВОЙ ХЭҺЭН ЭЛИДХЭЛЫЕ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

[па]ртиин райкомой, промыш-[ленн]а предприятинуудай партко-[мой] секретарьнар, үйлэдбэриин [ту]шүүл, ажахын хүтэлбэри-[лэгш]эд, совет органуудай хүдэлмэ-[рилэгш]эд зүблөөн дээрэ үгэ хэлээ. [Үнгэр]һэн табан жэлэй түрүүшын [үр]э дүнгүүдые ухамайлан [хэлэ]лхэ зуураа, үшөө шиидхэг-[дээгүй] асуудалнууд, һаад ушаруул-[даг дут]агдалнууд тушаа тогтон [дараа]лһэдэхи табан жэлэй тү-сэбөөр хараалагдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула ямар юумэнэй хэгдэжэ, бэелүүлэгдэжэ байһан тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоо. Промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной предприятинуудай коллективүүдэй абаһан социалис уялгануудаа бэелүүлхэ, продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ арга боломжо, харгы замуудые үгэ хэлэгшэд элирүүлэн харуулхые оролдоһон байна.

[Д]ААБАРЯ—БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

[Ре]спубликымнай промышленна [колл]ективүүд өөһэдынгөө үйлэдбэ-[рил]гын зүблөөн, эдэбхитэдэй суглаа-[нуу]д дээрэ үнгэрһэн жэлэй үрэ [дүнгүүдые] зүбшэн хэлсээд, 1972 [ондо з]орилго хараалһан, социалис [уялга] баталан абаһан байна. Үгэ [хэлэгш]эд энээн тухай мэдээсээд, [коллек]тивүүдэй урда табигдаһан [зорилго]нууд тухай хөөрэжэ үгөө.

[—] Манай заводой коллектив [партии]н XXIV съездын, ЦК-гай [декабри]ин Пленумэй шиидхэбэриине [дээ]рэнь дүүргэхын түлөө [оролд]ожо байна,—гэжэ Улаан-[Үдэй] авиазаводой мастер А. М. [...] мэдүүлбэ.—Үнгэрһэн жэ-[лэй т]үсэб болзорһоонь урид дүүр-[гэбэ]. Социалис уялгануудаа [бэелүү]лхын түлөө мүрысөөн кол-[лектив]эймнай дунда үргэнөөр дэл-[гэрэ]хэй. Минии хүтэлбэрилдэг [бүлэг] хүдэлмэришэд энэ мүры-[сөөн]дэ муу бэшэ үрэ дүн туйлана. [Ма]най хүдэлмэришэдэймнай 12-ынь [...] мэргэжэл шудаланхай, [жэлэй]е даабари ядалгүй һайнаар

мэнтнэ зүйлнүүдэй заводуудай коллективүүд хараалһан зорилгоёо муу бэшээр бэелүүлнэ.

Нүхэр Дмитриев предприятинуудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые зааһан, шиидхэгдээгүй асуудалнууд тушаа тогтоһон байна. Бага шадалтай олон организацинууд аймаг дотор барилга эрхилдэг. Тиимэһээ барилгые оньһожоруулха, шанарыень һайжаруулха арга олдоногүй, мүн капитальна мүнгэн зөөри, барилгын материал олон газарта бутаргагдана. Барилгые индустриальна аргаар эрхилхын тулада тэдэнине томодхожо, техникээр хангагдаһан, хүсэ шадалтай организаци байгуулха һанамжа үгэ хэлэгшэ оруулаа.

Республикымнай модошодой зүгһөө Хурамхаанай леспромхозой бага комплексно бригадые даагша **В. С. Щукин** үгэ хэлээ. Ажалаа зүбөөр эмхидхэбэл, техникээ бүтээсэтэйгөөр ашаглабал, урданайхиһаа һураггүй ехэ модо бэ-

шалгаха тусхай үдэрнүүд үнгэргэгдэдэг болоо.

Энэ жэлдэ фабрикын коллектив нёдондонойхиһоо бүри ехэ нооһо тушаан абаха, сэбэрлэн угааха түсэбтэй. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэмжээ бэелүүлжэ, ехэ даабари дүүргэхээр хараалагдаба. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, 1972 ондо ажалай бүтээсэ 3,7 процентээр дээшэлүүлхэ уялга абтаа. Ажал эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэгдэхэ. Урлан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 62 мянган түхэригэй, тэрэшэлэн шэнэ техникэ тодхожо, 110 мянган түхэригэй ашаг үрэ абахаар хараалагдаа. Коллективнай ажалай түрүү онол арга хэрэглэнэ. Нооһо вагонуудһаа буулгаха Омскын фабрикын түрүү дүй дүршэл халан абтаа. Тиигэжэ энэ ажал ехэ түргэдхэгдэһэн, урданай хоёр сүүдхын оронда оройдоо 4 час соо нэгэ парти нооһон буулгагдадаг болоо.

Нооһо сэбэрлэн угаагшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүрысөөнэй шэнэ гурим баталагдаа. Цехүүд, участогууд, халаанууд хоорондоо мүрысэнэ. Социалис мүрысөөнэй үрэ дүн саг соогоо согсологдожо, бүгэдэндэ мэдээжэ болгогдоно.

— Манай аймагай промышленностиин бүхы 11 предприятиин хүдэлмэрилэгшэд нёдондо жэлэй түсэбые дүүргэһэн байна, — гэжэ партиин Прибайкальска райкомой нэгэдэхи секретарь **Н. Е. Шелковников** мэдүүлээ. — Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 2,3 процентээр үлүүлэгдэбэ, продукциин үнэ сэн хямдаруулха даабари дүүргэгдэбэ. Түмэр-бетон

Отделениин коллективүүд локомотив, вагонуудые ашагтайгаар хэрэглэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулжа эхилээ. Тиигэжэ арадай ажахын ехэ ашаа зөөхэ юм. СССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн мүрысөөн

түмэр замшадай дунда үргэнөөр дэлгэрээ. Һаяхан үнгэрһэн ажахын эдэбхитэйшүүлэй зүблөөн дээрэ отделениин коллективүүдэй 1972 оной социалис уялга баталан абтаһан байна.

тээр дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээ. Коллектив энэ уялгаяа дүүргэхэ арга боломжонуудые элирүүлээ.

Городой промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй бэелүүлхэ зорилго тушаа партиин Улаан-Үдын горкомой секретарь **Л. Н. Кашкин** тогтон хэлээ. Городой предприятинууд табан жэлэй хугасаада продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе 60 процентээр дээшэлүүлхэ ёһотой болоно. Энэ ехэ харюусалгатай даабари юм. Тиимэһээ арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ, табан жэлэй аша туһада зорюулха шухала.

Техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, үйлэдбэриин олон асуудалнуудые хоорондонь холбоотойгоор, холын хараатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэй. Промышленна предприятинуудта үргэлжэдөө оньһожоруулагдаһан бүхэли участок, цехүүдые байгуулха эрилтэ табигдана. Теэд энэ эрилтэ мүнөө дээрээ ёһотойгоор дүүргэгдэнэ гэхын аргагүй. Прибор бүтээлгын заводто, Улаан-Үдын вагонно деподо үргэлжэдөө оньһожоруулмал участогуудые байгуулха асуудал нобшо удаанаар шиидхэгдэнэ.

Предприятинуудые техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлээгүй,

жүүлхэ албанай хүдэлмэрилэгшэд шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ түрүү онол арга хэрэглэхэ асуудал шиидхэнэ. Заводой бүтээдэг зарим продукцида эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэг абахын тула тэмсэл ябуулагдана. Олон зүйлнүүд түрүү онол аргаар бүтээгдэдэг болсо.

Манай завод Москвагай, Саратовай научно-шэнжэлэлгын институдуудтай холбоо барисаа байгуулжа, үйлэдбэрээ оньһожоруулха, автомат аргаар хангаха арга зам тодорхойлно. Мүн заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ асуудалаар ходо һонирхожо байдаг. Тэдэнэй оруулһан олон дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Жэл соо абадаг салингаа харюулха урлан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн 25 мэргэжэлтэдэй нэрэ сбог заводой «Эдэбхитэйшүүлэй туһа нэмэриин дэбтэртэ» бэшэгдэһэн юм.

Техническэ дэбжэлтэ туйлаха ажал ябуулга заводой холын хараата түсэбэй ёһоор хэгдэнэ. Продукциин шанар ходо хинан шалгагдадаг. Заводто бүтээгдэдэг бүхы зүйлнүүдэй 96,1 процентые гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр, ажаглалтагүйгөөр техническэ хиналтын таһагта тушааха гэжэ коллективнай шиидээ. Продукциин ша-

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: судна барилгын заводой комсомолой комитедэй секретарь **В. Овсянкин**, нарин [нооһ]он фабрикын утаһа орёогшо, Социалис Ажалай Герой **Д. К. Тумурова**, «Теплоприбор» заводой [ком]сомолой комитедэй секретарь **Л. Соловьева**.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хурамхаанай аймагай Майска һууринай хэлхеэ холбооной таһагые даагша Санжидмаа Санданова, Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай мастер, Социалис Ажалай Герой Клавдия Ивановна Филиппова суглаанай забһарлалгын үедэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЭ—МҮНӨӨ ҮЕЫН ГОЛ ЗОРИЛГО

Ленинэй орденто локомотиввагон заһабарилгын заводой начальник **А. С. Асеев** коллективэй шиидхэжэ байгаа асуудалнууд тушаа тогтоо. «Нэгэшье хүн гээгдэжэ ябаха ёһогүй» гэһэн уряатай социалис мүрысөөн хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрээ. Мүн 8 часай даабарие 7 час соо дүүргэхэ, хуушарһан түхеэрэлгээ шэнээр һэлгэхэ уряа соносхогдоһон байна. Иимэ үүсхэл гаргаһан локомотивуудай түлишын аппаратура заһабаридаг С. И. Маковей, вагон-кузовной цехэй В. П. Цельгофер гэгшэдэй бригаданууд хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллана. Вагонно депогой хүдэлмэришэд даабариһаа гадуур 20 мянган вагон заһабарилха уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэн тухайгаа элидхээ һэн.

Үйлэдбэриин хуушан талмай дээрээ хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулангүйгөөр продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ гэһэн мүнөө үеын зорилго дүүргэхын тула техническэ дэбжэлтэ туйлаха, үйлэдбэрээ техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ хэрэгтэй. Заводой кузнечна цехэй хүдэлмэришэд хуушарһан түхеэрэлгээ шэнээр һэлгэе гэһэн үүсхэл гаргаа. Мүнөө эндэ шэнэ станогууд болон түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо байна. Хэб хэхэ бүтээсэ ехэтэй пресс абтаад, хабсаргагдажа эхилээ. Һэльбэн заһабарилгын ехэ хүдэлмэри ондоо цехүүдтэ хэгдэнэ. Булад хайлуулгын цех шэнээр байгуулагдажа, мүнөө үеын техникээр хангагдаха юм. Металл болбосоруулгын цех баригдажа захалаа, локомотивна, шудхалгын цехүүд шэнэдхэн байгуулагдаха.

Шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулга бэелүүлхэ түсэб заводто зохёогдожо, дүүргэгдэжэ эхилээ. Эдэ хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлүүлэгдэхэ юм. Заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулжа байна. Тэдэнэр урлан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ өөрын тусхай түсэб уялга абанхай. Зарим инженер, техникүүд үйлэдбэридэ шухала олон дурадхал нэбтэрүүлһэн байна.

Манай завод томо предприяти, ашаар амжалта туйлагдана. Отологдоһон модон нарин зуруул болгон унагаагдана, гидроклин хэрэглэгдэнэ. Модо шэрэлгын автомашина 3 халаанда хүдэлгэгдэдэг болоо. Тиигэжэ леспромхозой коллектив продукциингаа өөрын үнэ сэнгые горитой ехээр хямдаруулаа. Бэлэдхэгдэһэн нэгэ кубометр модоной өөрын үнэ сэн 43 мүнгөөр хямдаруулагдаһан болоно. Гол фонднуудһаа продукци абалга 27 мүнгөөр дээшэлээ.

Һүүлэй үедэ леспромхоз модо шэрэлгэдэ шэнэ технологи хэрэглэнэ. Байгша онһоо эхилжэ модон ганса томо багсаар, ута зандань шэрэгдэхэ, сигара болгон холбогдожо, Байгал далайгаар урадхуулагдаха юм. Түрхэ голоор модон урадхуулагдахаа болёо. Модо шэрэхэ 50 километр утатай харгы ашаглалгада оруулагдаа. Саашадаа шэнэ технологи бүри үргэнөөр хэрэглэхэ зорилгоор тусхай харгы барихаар хараалагдана. Ойрын үедэ 25 километр ута́тай харгы баригдахань. Модые ашаха, буулгаха ажал оньһожоруулха кранууд тодхогдожо байна.

Леспромхозой коллектив техни-ко-экономическа талаараа һайн үрэ дүн туйлаха гэжэ оролдоно. Хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсые 100 кубометртэ хүргэхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые улам хямдаруулха зорилго табигдаа. Иимэ зорилго ямар аргаар бэелүүлэгдэхэб гэхэдэ, бии байгаа техникэ, хүдэлмэриин саг зүбөөр, ашагтайгаар хэрэглэгдэхэ юм. Саашань нүхэр Гришкин коллективэй табан жэлэй түсэб тухай тогтон хэлээ. Табан жэлэй үедэ леспромхоздо олон барилга хэгдэхэ, бараагуудай оронда шэнэ, болбосон түхэлтэй гэр байранууд баригдаха юм. Модошодой ажаһуудаг тосхонууд болбосон түхэлтэй болгогдохо байна.

Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай главна инженер **Т. Е. Степанова** зүблөөн дээрэ үгэ хэлээ. Комбинадай коллектив үнгэрһэн жэлэй түсэбһөө гадуур ехэ загаһа бариһан, олон баанха консервэ хэһэн байна. Продукци худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулһанай ашаар абаһан социалис уялганууд амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

[бүтээ]дэг болонхой. Манай бүлэг [табан] жэлэй туршада бэелүүлхэ [зорил]гоёо тодорхойлжо, ажалай [бүтээ]сэ дээшэлүүлхэ уялга абаа. [Манай ү]үсхэл заводой бусад цехүүд-[эй ду]шаан дэмжэгдэһэн байна. [Ажал]ай бүтээсэ дээшэлүүлхын ту-[ла үй]лэдбэриин культура дээшэ-[лүүлэ]бди, һайн шанартай про-[дукци] бүтээнэбди. Табан жэлэй [даабар]иие Агууехэ Октябриин 58-[дахи] ойн һайндэр болотор дүүргэ-[хэ, аж]алай бүтээсые 40 процен-[тээр] дээшэлүүлхэ, мэргэжэл шада-[бари]а улам нарижуулха уялга [абаб]би. Тиигэжэ бүтээһэн про-[дукци]ингаа өөһэдынгөө тамгаар ту-[шаах]а эрхэдэ хүртэхэ зорилго ур-[даа т]абяабди. Мүнөө 4 хүн иимэ [эрхэт]эй болоо.

[Аж]алай сагые зүбөөр хэрэглээ-[гүй, а]рга боломжонуудаа элирүү-[лээгү]й һаа, ажалай бүтээсэ дээшэ-[лүүлх]энь бэрхэтэй юм. Тиимэһээ [манай] бүлэг ажалай минута бүхэ-[нэй ш]аша туһатайгаар хэрэглэхые [оролд]оно. Журам алдаха, ажалдаа [хожу]доходо ушар усадхагдаа. [Ажа]лай эрхим журамай бүлэг» [гэһэн] нэрэ зэргэ бидэнэртэ олгог-[доо].

[Саа]шань нүхэр Рылин мастерай [ехэ] уялга, тэрэнэй харюусал-[гые т]ухай онсолон хэлээ. Мастерай [ажал]ые дээшэлүүлхэ талаар авиаза-[водт]о ехэ юумэн хэгдэнэ. Үйлэд-[бэри]е эмхидхэн хүтэлбэрилхэ, хү-[дэлмэ]ришэдые хүмүүжүүлхэ ехэ [уялг]а тэдэндэ үгтэһэн байна. Тии-[гэжэ] хамта, тэдэнэй урда ехэ [зорил]го табигдадаг болоо. Мастер-[һээ] материальна талаар урма-[шуул]агдана. Отпускдо гарахадань [саланай] хүлһэнэй 50 процентнь нэ-[мэгд]эжэ болгон үгтэнэ.

[Ка]бинскын аймагай промышлен-[ности]ин хүдэлмэрилэгшэдэй ажал [хэрэг] тухай партиин райкомой сек-[ретар]ь **Ю. Р. Дмитриев** хөөрэжэ [үгөө]. Промышленна коллективүүд [үнгэр]һэн жэлэй түсэбые амжал-[татай]гаар дүүргээ. Туйлаһан ам-[жалт]аа арьбадхаха, 1972 ондо [уялга] амжалта туйлаха гэжэ тэдэ-[нэр ш]иидэһэн байна. Табан жэлэй [нэгэдэ]хи жэлэй даабарие декаб-[риин] 28 болотор дүүргэхэ, түсэб-[һөө] гадуур нэгэ миллион түхэриг-[эй] бага бэшэ продукци бүтээн [гарга]ха, худалдаха гэһэн социалис [уялг]а абтаа.

[Абт]аһан социалис уялгаяа дүүр-[гэх]э талаар түрүүшын алхам хэг-[дээ]. Промышленна коллективүүд [январ]ь һарын даабариһаа гадуур [...] мянган түхэригэй продукци [үйлэ]дбэрилһэн байна. Аймагай [...] коллективүүд үйлэдбэрээ тех-[ниче]скэ талаарнь зэбсэгжүүлхэ, [колл]ективэй социальна хүгжэлтын [холы]н хараата комплексно түсэб [зохёо]жо, тэрэнээ бэелүүлжэ эхи-[лээ]. Тимлюйн цементнэ, асбоце-

лэдхэжэ болохо тухай хөөрэһэн байна.

Леспромхозой хэдэн бригада ажалаа 1,5—2 халаанда эмхидхэдэг болоо. 4-5 хүнһөө бүридэһэн бага комплексно бригаданууд трактораа 11 часай туршада зогсоонгүй хүдэлгэжэ, ажалайнгаа бүтээсэ ехээр дээшэлүүлһэн байна. Түрүү модошод Парамоновой, Щукинай, Сагетдиновэй даадаг бригаданууд трактораа нимээр ашаглана. Тракторай бүтээсэ сүүдхын 100—120 кубометртэ хүргэгдөө. Ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй, тракторай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар эдэ бригаданууд жэл соо 4000 кубометр, энээнһээшье ехэ модо бэлэдхэн таллуулна. Ехэ бүтээсэ туйлаһанай түлөө нүхэд Парамоновой, Щукинай даадаг бригаданууд, модо шэрэдэг автомашинын жолоошод Байрамов, Осадчий ВДНХ-да хабаадалсаа.

Түрүү бригадын жэшээгээр трактораа 1,5—2 халаанда хүдэлгэһэн бусад зарим модошод ажалай бүтээсые нилээд ехээр дээшэлүүлһэн юм. Леспромхозой 4 бага комплексно бригада жэлдээ 3000 кубометр модо бэлэдхэн таллуулдаг болоо.

Түрүү бригадын коллективүүд табан жэлэй туршада 200 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ уялга абаа. Леспромхозой модошон бүхэн жэлэй даабарие декабриин 28 болотор дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 3000 кубометр модо шэрэхэ гэжэ шиидээ.

Нүхэр Щукин энээн тухай хөөрэхэ зуураа, леспромхозой хүдэлмэридэ һаад ушаруулдаг зарим дутагдалнууд тушаа тогтоо. Модошодые шэрэхэ автобус, ондоо машина, техникэ леспромхоздо дуталдана. Энээнһээ уламжалан, модо шэрэхэ үнгэрһэн жэлэй даабари дүүргэжэ шадаагүй. Машина, техникэ леспромхоздо нэмэжэ үгэхэ эрилтэ хэнэбди гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ.

Нооһо сэбэрлэн угаадаг Улаан Үдын фабрикын коллективэй табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар ехэ оролдолго гаргажа байһан тухай бригадые даагша **А. И. Хасанова** хөөрэжэ үгөө. Фабрика бүри һая, 1970 он болотор гүрэндэ гарза хэдэг байгаа. Харин коллективэй арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ гэжэ саг үргэлжын тэмсэл ябуулһанай ашаар 1971 ондо 192 мянган түхэригэй олзо доход түсэбһөө гадуур оруулагдаа.

Фабрикын үйлэдбэри үргэдхэгдэжэ, шэнэ техникээр хангагдажа байна. Энэнэй ашаар нооһо илгадаг цех нэгэ халаанда хүдэлдэг болоо. Энэнь эхэнэр хүдэлмэришэдтэй тус цехтэ ехэ удха шанартай юм. Коллектив жэл ерэхэ бүри ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлжэ, продукциингаа шанар һайжаруулжа байна. Продукциин шанар

зүйлнүүдэй Таловска завод, Байгалай, Итанцын леспромхозууд социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлаа. Аймагай промышленностиин 45 түрүүшүүлдэ өөһэдынгөө мэргэжэлээр эрхимлэгшэ гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. Леспромхозуудай 17 бага комплексно бригада һарадаа 2000 кубометрһээ үлүүтэй модо бэлэдхэн таллуулна.

Бүхы дээрээ һайн үрэ дүнгэй туйлагдаһан байбашье, промышленностиин хүдэлмэридэ горитой дутагдал бии гэжэ нүхэр Шелковников тэмдэглээ. Зарим предприятинууд хэрэгтэй номенклатурын, ассортиментын ёһоор продукци бүтээн гарганагүй. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа дүүргэжэ шадаагүй предприятинууд бии байһаар. Татауровска барилгын материалнуудай комбинат, Еловско леспромхоз тэдэнэй тоодо оролсоно. Хүдэлмэриин сагые дэмы һалгаха, ажал хэнгүй минии байха ушар үшөө усадхагдаагүй.

Табан жэлэй туршада продукци үйлэдбэрилгые 50—60 процентээр дээшэлүүлхэ зорилго аймагай промышленностиин урда табигдаа. Иимэ ехэ зорилго дүүргэхын тула зарим предприятинууд шэнэдхэн байгуулагдаха, үргэдхэгдэхэ юм. Предприятинуудай үйлэдбэри оньһожоруулхын, автомат аргаар хангахын тула электрын элшэ хүсэ таһалгаряагүйгөөр абаха хэрэгтэй. Теэд аймаг электрын элшэ хүсөөр һайнаар хангагданагүй. Багахан подстанци, сетьнүүдые электрын гол линитэй холбохо шухала байһые тэрэ тэмдэглээ. Аймагай зарим тосхонуудые мүнөө баригдажа байгаа Усть-Баргажан — Татаурово линитэй холбохо проектно-техническэ документаци үшөө зохёогдоогүй байһаар гэжэ нүхэр Шелковников шүүмжэлээ.

Жэл бүхэндэ аймаг дотор 8-9 миллион түхэригэй капитальна барилга эрхилэгдэнэ. Барилгын 11 организаци бии. Теэд тэдэнэр хэрэгтэй техникээр хангагданагүй. Эдэ организацинуудые нэгэдхэжэ, томодхогдоһон 1—2 [организаци] байгуулбал таарамжатай һэн гэһэн дурадхал тэрэ оруулба. Нүхэр Шелковников аймагай промышленностиин коллективүүдэй 1972 оной зорилго, социалис уялга тухай тогтон хэлээ.

Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэг тухай райпрофсожой түрүүлэгшэ **Ю. И. Федоренко** хөөрэһэн байна. Отделениин машинистнүүд, диспетчерскэ коллективүүд локомотивуудые сүүдхэдээ 1000 километр гүйлгэхэ мүрысөө дэлгэрүүлээ. Мүнөө тэдэнэр дунда зэргээр 600—700 километр ябана. Түрүү машинистнүүд Викторов, Голодников, Кузнецов, Жамьянов локомотивуудые түргэнөөр жолоодон ябуулхатай хамта, түлишэ, электрын элшэ хүсэ алмаха гэжэ оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хориин аймагай Хандагатайн леспромхозой бага-комплексно бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой **Н. Семенов**, Зэдын комбинадай Холтосоной уурхайн 6-дахи разрядай проходчик **К. Войтунь**.

ехэшье продукци бүтээнэ. Тиимэһээ үйлэдбэрине зүбөөр эмхидхэн хүтэлбэрилхэ асуудал ехэ шухала. Мүнөө үеын эрилтэ хангамаар үйлэдбэрээ эмхидхэхын тула шэнэ онол арга, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ гэжэ анхарнабди. Оньһон аргаар үйлэдбэрине эмхидхэн хүтэлбэрилхэ — АСУП арга хэрэглэхэ бэлэдхэл заводто хэгдэжэ эхилээ. Кадрнууд бэлэдхэгдэжэ, тусхай машина, оньһон арга абтажа байна.

— Манай коллектив үнгэрһэн жэлэй түсэбые һайнаар дүүргээ, — гэжэ Байгалай леспромхозой директор **С. И. Гришкин** мэдүүлбэ.

Модо бэлэдхэлэй түрүү технологи, дүй дүршэл хэрэглэһэнэй

Комбинат жэл бүхэндэ шэнэ техникээр хангагдажа байна. Банхануудые угааха, хабхаглаха шэнэ машинанууд консервнэ цехтэ тодхогдобо. Холодильна ажахын хүсэ шадал ехэ болгогдоо. Хоёрдохи холодильна түхеэрэлгэ тодхогдожо эхилээ. Баригдаһан загаһа тушаан абаха, хожомынь цехүүдтэ хүргэхэ ажал оньһожоруулха асуудал шиидхэгдэжэ байна.

Нёдондонойхиһоо үлүү ехэ түсэб комбинадта үгтөө. Загаһа бариха, консервэ хэхэ, продукци худалдаха даабари дээшэлээ. Гэбэшье манай коллектив загаһа бариха энэ жэлэй даабари декабриин 20 болотор, консервэ хэхэ түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ, ажалай бүтээсые түсэбөөр хараалагдаһанһаа 2 процен-

техническэ байдалыень һайжаруулаагүй һаа, урагшаа дабшахамнай бэрхэшээлтэй гэжэ нүхэр Кашкин онсолон тэмдэглээ. Хүнгэн промышленностиин, Эдеэ хоолой министерствын предприятинуудта техническэ дэбжэлтын асуудал ёһотойгоор шиидхэгдэнэгүй. Жэжэ олон предприяти бии, тэдэнэй үйлэдбэри оньһожоруулхань бэрхэшээлтэй. Жэжэ предприятинуудые нэгэдүүлжэ, томодхогдоһон, шэнэ техникээр хангагдаһан предприятинуудые байгуулха саг ерээ гэжэ тэрэ зааба.

Промышленна олонхи предприятинууд арад зоной хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ асуудалда бага анхарал хандуулна гэжэ нүхэр Кашкин шүүмжэлээ. 27 предприятинуудай 15-ниинь хоорондоо хамжажа хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ даабаритай. Теэд бодото дээрээ ёһотой юумэн хэгдэнэгүй.

ЛВРЗ, Кировэй нэрэмжэтэ металл зүйлнүүдэй завод, БМДК, мүн валенка дарадаг, сабхи сёдог фабрика хэрэгтэй ассортимент, номенклатурын зүйлнүүдые бүтээнэгүй. «Электромашина», шэлэй, «Теплоприбор» заводой коллективүүд хэрэглэлэй эд бараа бүтээхэ арга боломжонуудаа муугаар хэрэглэнэ. Олон предприяти үйлэдбэриин үлэгдэл, хаядаһа хэрэглэжэ, олон зүйлнүүдые бүтээхэ арга боломжотой, хүсэ шадалтай.

Хэрэглэлэй эд бараанай шанар үшөө муу зандаа. Городой предприятинуудта хэгдэһэн зүйлнүүд гологдоно. Партийна организацинууд энэ асуудалаар һонирхоногүй, эд бараа үйлэдбэрилхэ асуудалда коллективүүдэйнгээ анхарал хандуулнагүй.

Прибор бүтээлгын заводой коллектив үнгэрһэн жэлэй туршада 13 түхэлэй шэнэ продукци бүтээжэ эхилээ. Тэдэнэй 10-ниинь орон дотороо түрүүшынхеэ эндэ бүтээгдэнэ. Энээн тухай заводой главна инженер **В. Л. Орликов** мэдүүлээ.

Шэнэ техникэ тодхохо, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулагдана. Ганса нёдондо жэлэй туршада технологическа шэнэ онол арга хэрэглэгдэжэ захалаа. Вакуумно-индукционно пеэшэн тодхогдожо, ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха арга олгоһон юм. Шудхалаа шэнэ аргаар хэгдэдэг болоо. Тиигэжэ үйлэдбэриин нэгэ шухала асуудал шиидхэгдээ. Шудхалаагай шанар урдынхиһаа һураггүй һайжаруулагдажа, һайн шанартай, бэхи продукци бүтээхэ арга хангаа гэхээр. Мүнөө заводто хэгдэдэг шудхалаа тусхай нимэ шэглэлтэй заводой продукциһаа дутуугүй болоо.

Заводто 3 пресс автомат тодхогдоһон байна. Энэнэй ашаар хэб хэлгын бүтээсэ 2-3 дахин дээшэлүүлэгдээ. Үйлэдбэрине оньһожоруулха, автомат аргаар зэбсэг-

нар һайжаруулха олон арга хэрэглэгдэнэ. Техническэ мэдээсэл дэлгэрүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо. Мүн кадрнуудай мэргэжэл шадабари саг үргэлжэ дээшэлүүлэгдэнэ. Нёдондо 1000 гаран хүдэлмэришэд тусхай курсада һуралсажа, өөһэдынгөө мэргэжэл шадабари дээшэлүүлээ. Түрүү дүй дүршэлэй һургуули, коммунис ажалай һургуулинууд заводто бии.

Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай парткомой секретарь **А. И. Улаханов** үгэ хэлэхэ зуураа, техническэ дэбжэлтэ туйлаха асуудалда анхаралаа хандуулба. Комбинат табан жэлдэ урдынхиһаа һураггүй ехэ продукци үйлэдбэрилхэ юм. Дээшэлүүлэгдэһэн даабари дүүргэхын тула комбинадай үйлэдрбэри шэнээр зэбсэгжүүлэгдэхэ болоно. Шубуу үүсэлхэ, мяхыень буйлуулха шэнэ цех баригдажа эхилээ. Комбинадай коллектив үйлэдбэриингээ арга боломжо элирүүлэн хэрэглэһэнэй, бии байгаа түхеэрэлгэ, станогуудаа ашагтайгаар хүдэлгэһэнэй ашаар продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ гэжэ хараална.

Һайн үрэ дүн туйлаха хэрэгтэ социалис мүрысөөн зорюулагданхай. Мүрысөөнэй шэнэ гурим һаяхан баталагдаа, моральна, материальна урмашуулга зүбөөр хэрэглэхэ хэмжээн абтаһан байна.

Хориин аймагай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй хараа зорилгсёо хэр шиидхэжэ байһан тухай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **И. И. Трофимов** зүблөөндэ хабаадагшадта хөөрэжэ үгөө. Аймагай промышленностиин арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Тиимэһээ продукци худалдаха түсэб дүүргэгдээгүй байна. Машина, техникэ муугаар ашаглагдана. Аймагай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд урдахи зорилгоёо мэдэрнэ, дутагдалнуудаа элирүүлжэ байна. Һаяын сагта эдэ дутагдалнуудые зайсуулжа, предприятинуудай хүдэлмэри һайжаруулха гэжэ хараалагдаба гээд, үгэ хэлэгшэ хэдэн шүүмжэлхы ажаглалта «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэдтэ хээ.

Республикын эдеэ хоолой министр **В. Д. Матвеев** министерствын мэдэлэй предприятинуудай хүдэлмэри согсолон харуулаа. Тарбагатайн кондитерскэ фабрика, Үнэгэтэйн үрэ-жэмэсэй завод, ондоошье предприятинууд һэльбэн заһабарилагдажа, шэнэ техникээр хангагдажа байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

***

Зүблөөндэ хабаадагшад Республикын промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй 1972 оной социалис уялга баталан абаа.

„Раймонда" — буряадай сценэ дээрэ.
Совет түхэриг тухай бодолнууд.
Шог ёгто, хадхуу мүрнүүд.

ТЕАТР

«ТУЯА ГЭРЭЛЭЭР ҺАРГАМА ДУЛААН ХҮГЖЭМ»

Агуухэ ород композитор А. К. Глазуновой табадахи симфони тухай мэдээжэ совет хүгжэм шэнжэлэгшэ Е. Н. Корчинский иигэжэ хэлэһэн юм. Зүгөөр агуу хүгжэмшын зохёохы бүхы ажалынь туяа гэрэлээр һаргама дулаан байһан шуу. Тэрэнэй найруулһан симфони, балет, сюитэ болон квартедүүд темынгээ талаар гоё һайхан, үргэн дэлисэтэй, сэхыень хэлэхэдэ, элитэ композиторай айхабтар ехэ бэлиг шадабаритай байһые эли тодо гэршэлнэ. Хүгжэмшын эрхим зохёолнуудай тоодо «Раймонда» гэжэ баледынь ороно. Энэ баледыень Буряадай Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрай коллектив бэлдэжэ, һаяшаг табиһан байна.

Зүжэгэй гол удхань дундада зуун жэлнүүдэй оёоргүй гүнзэгыһөө мүндэлэн гарана. Рыцарь, трубадур болон принцессэнүүдэй гоё һайхан тээшэ тэгүүлһые, ажабайдал тухай нэгэл тиимэ хүнгэшэгөөр бододогыень онсолон тэмдэглэнэ. Сэхыень хэлэхэдэ, зүжэгэй удхые абаһаар ойлгохын аргагүй, орёо хүшэр. Тус баледэй классическа хатарнуудые зохёоһон Ленинградай балетмейстер Ю. Громов либреттэеэ шэнэдхэн заһажа, зарим геройнуудыень (сагаан хатанай һүүдэр) оруулангүй үлөөһэн, ойлгосотой сомор, харахада һонирхолтой гоё болгоһон байна.

Хэнэйшье мэдэһээр, «Раймондын» хүгжэм болбол ородой классическа хүгжэмэй гайхамшагта туйлалтануудай нэгэн болоно. Аялгань эршэтэй уян, ритмэнь таатай зохид, оркестрынь онсо өөрын шэнжэтэй. Манай театрай оркестр хүсэд бэшэшье һаа, баледэй бүхы хүгжэмые ходорхой ульгамаар, бэлиг шадабаритайгаар гүйсэдхэжэ, бүгэдэниие баясуулжа шадаа. Глазуновой хүгжэмтэ зохёолнуудые гүйсэдхэхэнь хэлэшэгүй орёо хүшэр, харюусалгатайшье. Тиигэбэшье театрай оркестрые бэлигтэй дирижер, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша М. Балдаев тон зүб ударидан хүтэлбэриlжэ, яһалашье ульһатайгаар, зүрхэ сэдьхэл доһолгомоор наадуулжа шадаа бшуу. Л. Дадуевагай арфа, С. Окладниковай скрипкэ дээрэ наадажа, хүгжэмэй аялга уянгатуулан зэдэлүүлһые хүнүүд хэзээдэшье мартахагүйл. Инаг дуранай халуун амисхаалые халан абаһан, эршэ хүсэлөөр халин бурьялма Ехэ адажногой долгисон зэдэлхэдэ баясамаар даа.

«Раймондын» хүгжэм тухай хөөрөөгөө дэмы эхилээгүйбди. Баледүүдые табихадаа хүгжэмдэнь анхаралаа балай хандуулдаггүй, хатар наадыень жэншэдгүй гоёор зохёохые оролдодог байгаа. Харин режиссер Ю. Громов тус балет табихадаа онсо өөрынхеэр хандажа, хүгжэм, хатар наада болон шэмэглэл гоёолтыень таһаршагүйгөөр үлхэн холбожо, мэдээжэ балетмейстернүүдэй, жэшээнь, М. Петин, М. Фокин болон бусадай табиһан классическа ород баледүүдэй маяг хэлбэриие оруулжа шадаа. Энэнь зүб гээшэ. Юуб гэхэдэ, хүнүүд гансашье хатар наада гоёшоон хараха бэшэ, харин хүгжэм аяшаархан шагнаха болоно бшуу.

Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Н. Манилов уһан гоёор шэмэглэл зохёогоо. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, зүжэгэй удхые зүбөөр ухамайлан ойлгожо, гол образуудые ялас гэмэ тодо хурсаар зураглан харуулаа. Жэшээнь, шейх Абдерахманай улаан хубсаһан, мүн зарасанарайнь ягаа улаан хубсаһа хунар абаһаар лэ нюдэндэ торсолдоно.

Раймондын образ зүжэгэй хүгжэлтые зангидан барина, энэ рольтой нилээд олон уянгата нугархай, зүрилдөөтэй шанга үзэгдэлнүүд нягта барисаатай. Дун сагаан хуһан шэнги уян нугархай, гэнэн хонгор эдир басаганай рольдо наадахань нилээд бэрхэтэй. Ушар юуб гэхэдэ, инаг дуранай халуун мэдэрэлдэ эзэлэгдэһэн басаган нэгэ заримдаа баясаха, нэгэ заримдаа урагшагүйдэхэ, мэгдэхэ, уйдан гашуудаха ушартай болоно. Хэды тиигэбэшье СССР-эй арадай артистка Лариса Сахьянова орёо хүшэр зүйлнүүдыень ямаршьегүй хүнгэхэнөөр, онсо өөрын маягтайгаар гүйсэдхэжэ, Раймондын түхэл шарайе, абари зангые гүйсэд һайнаар харуулжа шадаа. Буряадай АССР-эй габьяата артистка Ольга Короткова Раймондын рольдо хатархадаа, эдир басаганай сэдьхэлэйнь дундаршагүй баялигые, инаг дуранайнь халуун амисхаалые онсо тэмдэглээ.

Артист А. Павленко (Жан де Бриени) нилээд хүшэр үүргэеэ хүнгэхэнөөр, гоё һайханаар дүүргэжэ, нугархай зохидоор хатараа. Бриени рыцарь гээшэ. Тиимэһээ тэрэнэй образ һүрөөтэй хурса байха ёһотой бшуу. Энэ талыень артист анхараагүй байшоо.

РСФСР-эй арадай артист Пётр Абашеев шейх Абдерахманай рольдо хатаржа, ёһорхуу шанга ноёной мухэшэгүй хатуу абари зангые тобойсо гаргажа, харагшадые яһала баясуулаа. Тиихэдэ ород арадай хатар наадана маяг шэнжые хүдэлсэ, алхам бүхэндөө оруулжа, шейхэй образые бүришье гүнзэгы болгоно. Жан де Б[...]һээ шейх Абдерахман онсо [...]на, сэлмэг һайхан Раймонды[...]хэ сэдьхэлые ээлжэ шадах[...]жэ һанагдана.

«Квартет» гэхэ гү, али Ра[...]дын хани басагадай (ар[...] Е. Самбуева, Буряадай АС[...] габьяата артистка Э. Конд[...]ва) хатар наадые һайша[...] Мүн трубадурнууд (В. Ган[...] Ю. Муруев) мартагдахагүй.

Олон хүнүүдэй хатарые [...]да һонирхолтой. Хүгжэмэйн[...]сэ илангаяа һүрөөтэй. Бале[...]гэдэхи үйлэ соохи Ехэ ва[...] ирагуу гоё аялган зүрхэ с[...] ээлүүдгүй доһолгоно. Энэ [...]тэ классическа хатарай зү[...] оруулагдаа. Энэнь тон [...] Кордебалет зүжэгэй али [...] үзэгдэлнүүдтэ яһала гэмг[...]дана, хатарай орёо хүшэр [...]кые тон наринаар сахина.

Манай театр классическа[...] нилээд урагшатай табяа. [...]юу гэршэлнэб гэхэдэ, театра[...] коллектив ямаршье орёо [...] хүгжэмтэ зохёолнуудые ям[...]гүй табиха шадалтай болоо[...] Энээниинь элитэ ород хүгж[...] А. К. Глазуновой «Рай[...] гэжэ балет эли бодо гэршэл[...]шэ.

О. КУНИЦ[...]
хүгжэм шэнжэлэ[...]

АЖАЛША ЮМ ДАА, ТҮХЭРИГНАЙ

(ЦСУ-гай мэдээсэһэн нэгэ тоо тушаа)

Мүнөө совет хүн бүхэн ЦСУ-гай мэдээсэлнүүдые уншажа, сэдьхэлээ халин баярлажа байһаниинь ойлгосотой. Эндэ харуулагдаһан тоо бүхэн, хэлэгдэһэн баримта бүхэн совет арадай туйлаһан амжалтые гэршэлнэ, түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй үргэн алхамые харуулна. Тиихэдээ уншагша бүхэн нэгэ тоогоор онсо һонирхоно ёһотой гэбэл, салин хүлһэнэй ургалта болоно. Энэ хадаа хүн зоной ажаһуудалай улам һайжаржа байһаниие онсолон гэршэлһэн баримта ха юм.

«...1971 ондо хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дунда зэргын салин 3,3 процентээр дээшэлжэ, 126 түхэриг болобо... Колхознигуудай ажалай түлөөһэн 3 процентээр ехэ болоо», гэжэ СССР-эй ЦСУ мэдээсэнэ. Буряадай республикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дунда зэргын салин 136 түхэриг болоо.

Хэрбээ энэ салин дээрэнь хэрэглэмжын нийтын фондһоо хүн зоной абадаг элдэб янзын тэдхэмжэ, хүнгэлэлтэ болон түлөөһэгүй хангалгые нэмээ һаа, ажалшадай һарын дунда зэргын салин хүлһэн 170 түхэригтэ хүрөө. Салингай энэ ургалтын эшэ үндэһэн — нийтын ажалай бүтээсын хурдан ургалта мүн. Энээнһээ уламжалан, саашань хэлэхэ болоо һаа, ажалай бүтээсын, салингай ургалтын гол үндэһэниинь хадаа үйлэдбэриие түсэблэлгын, экономическа талаар урмашуулгын шэнэ гурим гүб даа.

Теэд бүгэдэндэ мэдээжэ юумые дахинаа дабтахын тулада үгэ дэлгээ бэшэ, харин «ажалша юм даа, түхэригнай» гэжэ дээрэ хэлэгдэһэн гаршаг тухай хэдэн үгэ үгүүлхэ хүсэл бии.

...Манай ахамад үетэн урдын хара мунхаг сагай мүнгые, тэрэнэй удха шанарые һайн мэдэнэ ёһотой. Хуби заяагаа алта мүнгөөр сэгнэхэ, мүнгые баялигай дээжэ болгожо, ами наһанай хоро шара болгодогшье саг байгаа. Тиимэ сагта мүнгэндэ шүтэжэ, шунахайржа, хүн бэеынгээ һайн һайхан абари зангые алдажа, зэрлиг ангай шэнжэтэй болодог ушарые һанахада, гайхалтай байдаг. Иимэ ушар мүнөөшье хариин олохон оронуудта үзэгдэдэг ааб даа.

Мүнгэнэй нэгэ үүргэнь гэхэдэ, хамтадаа бүтээһэн юумые хубаарилха гэһэн бээз. Теэд капиталис орондо энэ үүргэнь ажалша зониие үгыруүлдэг, харин социалис орондо — баяжуулдаг гэжэ мэдээжэ. Иигэжэ мүнгэн хоёр тад ондоо үүргэ дүүргэдэг лэ.

...Манай орондо мүнгые «ажалша түхэриг» гэжэ нэрлэдэгынь тон зүб. Тэрэ ямар шэнжэ шанараараа иимэ нэрэ абаа гээшэб?

Мүнгэн нэн түрүүн хубаарилгын үүргэ дүүргэдэг хадаа ажалай түлөөһэн болодог ааб даа. Хэһэн ажалайнгаа зэргээр түлөөһэ абаха гэһэн социализмын хуули манай обществодо иимэ хубаарилга хэдэг гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Энээнһээ уламжалан, мүнгэн ажалай түлөөһэн болодог хадаа тэрэ дээрэ хэлэгдэһэн нэрэеэ харюулна гээд, нэгэдэхеэр, баталая. Капитализмын обществодо мүнгэн ажалша хүнэй хэһэн бүхы ажалые харюулдаггүй. Имагтал социалис обществодо хүн хэһэн ажалайнгаа түлөө хүсэд дүүрэн түлөөһэ мүнгөөр, элдэб тэдхэмжэ болон хүнгэлэлтын аргаар абадаг.

Хоёрдохёор, мүнгэн хадаа ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхые, һайнаар хүдэлхыень ажалша хүниие урмашуулдаг үүргэтэй. Һайн шанартай ехэ продукци гаргаха бүреэ, ехэ түлөөһэ, салин абаха гуримтайбди. Энэмнай манай ажабайдалай хуули мүн. Энээн дээрэһээшье харахада, «ажалша» гэһэн нэрэдээ тэрэ хүрэмөөр аабза.

Олон ажалшад салингайнгаа зарим хубиие хэрэглээд, үлүү гараһан мүнгэеэ сберкассада хадагалдаг заншалтай. 1971 ондо ажалшадай хадагаламжада байһан мүнгэн гансахан манай республикада 97,3 миллион түхэриг, орон доторнай—6,6 миллиард түхэриг болонхой. Энэ ехэ мүнгэн зөөри саг зуура хэрэглэгдэжэ, үйлэдбэриин, соёл культурын барилга бодхоолсоно. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, нийтын удха шанартай хэрэг бүтээжэл байдаг юм. Иигэжэ совет түхэриг «ажалша» гэһэн нэрэеэ, гурбадахяар, харюулна.

Манай түхэриг совет хүнүүдэй ажаһуудал, соёл культурые һайжаруулгада зорюулагдана. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй туршада энэ үүргэнь бүри ехэ болохо. Ушар юуб гэхэдэ, энэ үедэ совет арадай ажабайдалай хэмжээн улам дээшэлхэ, ажалша хүнүүдэй ажалай түлөөһэн бүри ехэ болохо юм. Тиигэжэ мүнгэнэй дүүргэдэг үүргэнь улам дээшэлжэ, табан жэлэй түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ бүри эдэбхитэйгээр туһалхань дамжаггүй.

Тиимэһээл ажалша юм даа түхэригнай. Саашань үгүүлхэ болоо һаа, гансал салин ехээр абахын тулада совет хүнүүд һайнаар, бүтээсэтэйгөөр ажаллана бэшэ. Совет хүн хуушанай сагайхидал адли мүнгэндэ шүтэдэггүй, тэрэниие ами наһанайнгаа эрдэни болгодоггүй шуу. Харин Эхэ ороноо улам баяжуулжа, коммунис байдалай үндэһэ һуури байгуулха гэһэн холын хараата үг зорилгоёо бэелүүлхын тула хамаг хүсэ шадалаа, оюун ухаагаа, ажалша алтан гарайнгаа уран бэлигые зорюулдаг юм. Энэ зорилгонь тэдэнэй эгээн дээдын нангин хэрэг мүн. Харин мүнгэн хадаа энэ зорилгоёо бэелүүлхэдэнь туһалха түүхын саг зуурын хэрэгсэл гээшэ гэжэ гүнзэгыгөөр ойлгодог байха.

Тиигэбэшье тэрэнэй үнэ сэнгынь, удха шанарынь улам ехэ боложо, совет хүнүүдэй ажаһуудалые бүри ехэ зол жаргалтай, гоё һайхан болгохонь дамжаггүй. Доройтоһон доллар зайла, Совет түхэриг алхална гэһэн үгые эндэ хэлэмээр.

М. НИМАЕВ.

ХҮГШЭН ЭЖЫГЭЭ ҺАНАХАЛ ДАА

Улаан эрээн сарафантай,
Ягаан-хүхэ пулаадтай,
Томонууд шара һубһатай,
Торгон шэршүү хормойтой,
Хүхюун зантай хүгшөөдэй
Хүбүүндээ, ашанартаа гэжэ
Ноохон бээлэй, оймһо
Нэхэхээ үглөөнэй һуунхай.
Эрьелдэнэ, эрьелдэнэ мөөрихэн,
Эршэгыдэн татана утаһа.
Эрье хониной ноохохон
Ээрэгдэжэ мэнэ дууһахань.
Улаахан хасартай ашанарынь
Дулаахан оймһо үмдөөд,
Хүйтэндэ хамаагүй наадахал даа,
Хүгшэн эжыгээ һанахал даа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фотоэтюд

Ц. Д. ХАМАЕВ

ХАДХУУРТАЙ МҮРНҮҮДҺЭЭ

Хара һанаа һанаалжа,
Хамагай дунда ябаһан хүн
Шоныш араа араалжа,
Шорондо орохо зүйтэй юм.
Харыень шараар даруулжа —
Ходолхо нэгэ арга.
Үдэрэй үнгэ танюулжа —
Үзэхэ нэгэ гурим.

* * *

Дайсан гээшэ мэхэтэйл байна даа:
Далдалжа нюураа шадаха.
Үнэгэнтэй дэмы жэшээгүй байна даа:
Үнгэртэр һүүлээ шарбаха.
Урдаһааш уттажа урматай зугаалаад,
Үнгэржэ ошоходоо, харааха.
Сэдьхэлэй нюусыеш мэдэжэ абаад,
Шадажа урьха зүүхэ.
Харатанда хараарнь харюусаха гэһэн
Хоморхон нэгэ заншал бии.
Өөрынь толгойдо — шулуун гэһэн
Өөлэлтэгүй арадай үгэ би[...]

* * *

Нүхэршэлжэ ябаһан нүхэр[...]
Нүгэлтэй шүдхэр байшаб[...]
Һэнэгшэлжэ дүтэ үзэһэми[...]
Һэнгэргүй гууляа харуул[...]
Хэһэн хамаг туһыем
Хэрэггүйдэ тооложорхёо.
Үмэгшэлэн хэлэһэн үгыем[...]
Уладаа гэшхэжэ хаяжархёо[...]
Далигүй уурхайдаа һууха[...]
Доро унажа дохидог һэн.
Аргагүй байхадаа намдаа[...]
Аманда саахар хээгүйхэн.
Шандагар хара сүүмхэтэй[...]
Шанга ноён хэбэртэйхэн.
Мэндээш хэлэхэеэ болишо[...]
Мүнөөхим гэшхэлдэг болошо[...]
Хуушанай нүхэрөө танин[...]
Хуулида мүргэхыш арга[...]
Үнгэрһэн сагаал мартана[...]
Үнэндөө зүүдэн гү?

Этигэн[...]

ОЛИМПИИН НААДАНАЙ ХОЁРДОХИ ҮДЭР

Саппорада эхилһэн Олимпиин үбэлэй XI нааданай 30 ки[...]рэй урилдаанда Москва хотын 30 наһатай **Вячеслав Ведени[...]**лэжэ, түрүүшын алтан медальда хүртэбэ. Тэрэ 30 километрэй урилдахадаа саһанай хэдышье ехээр орожо байгаа һаа, нэгэ [...] минута 31,15 секунда соо гаталһан байна.

Тиигэжэ дэлхэйн чемпион энэ зайда эрхимлэжэ, Совет [...] командада алтан медалиин тоо нээбэ. Сэхыень хэлэхэдэ, ма[...]нашад—эрэшүүл 1955 онһоо хойшо Олимпиин нааданда эр[...]гүй юм.

Манай командын гэшүүд түрүүшын алтан медальтай бо[...]доо урматай, баяртай.

Мүнгэн, бронзо медальнуудта Норвегиин санашад Паа[...]дум, Йос Харвикен гэгшэд хүртөө. Мүн түрүүшын зургаан [...]шуулай дунда Москвагай Федор Симашов оролсоно.

Елүүр дээрэ үнгэргэгдэһэн конькишадай урилдаанда Голл[...] спортсмен Ард Схенк дахинаа нэрэ солоёо алдаршуулха золто[...]ба. Тэрэ 5000 метрэй зайда урилдахадаа 7 минута 23,61 с[...] соо гаталжа, эрхимлээ бшуу. Тиигэжэ дэлхэйн, Европын ч[...] Олимпиин нааданда эрхимлээ. Хоёрдохи һууриие Норвегиин [...]шад Руар Гренволд, Стен Стенсен гэгшэд мүнгэн, бронзо м[...]нуудта хүртэбэ.

Москвагай Валерий Лаврушин энэ зайда долоодохи хүн [...]

(ТА[СС])

ШОГ

ХАРГЫ

Совхозой ноёд хүнгэн машинаар аймагһаа бусажа ябаа бэлэй. Намарай бороо[н]о шабар шабха болоһон ута харгын шалаатай гээшэнь аргагүй. Илангаяа ахалагша тоологшодо хэлэшэгүй хүндэ. Энэ ноёмнай контородоол һуугаад, бэшэ хайшаашье ябангүй, шоотоо татадаг ажалтай бшуу даа.

— Байза, нүхэд, нэгэ хонишонойдо ороод гарая. Эндэ ойрохоно, харгын хажуутээ байрладаг,— гэжэ тэрэ амарха гэһэн нэгэ шалтаг олобо.

* * *

— Харгынь хэр юм даа. Ороодшье гараа һаа,— гэжэ дарга гүбэрбэ.

— Жолоошон, залаарай,— гэжэ профсоюзай ноён захирба.

— Харгынь хаагуураа һалаатадаг юм? Эндэ ябажа үзөөгүйб,— гэжэ жолоошон харюусана.

— Энэ багта. Нёдондо энэ багаар хажуушаа ороо бэлэйбди,— гэжэ дарга мэһээрхэбэ.

Уданшьегүй эгсэ хажуу тээшээ годироод, харгы бэдэржэ оробод.

— Энээгүүр залагша һэмнай. Эдэ мэргэжэлтэд юушье хэнэгүй алтай. Тэдэнэй ябадаг һааш, харгы элихэн харагдаха һэн! —гэжэ профсоюзай дарга бабарба.

— Тэрүү тэрэ харлан зурыгааша юун бэ? Ханааб гү?—гэжэ жолоошон эсэһэн янзатай асууба.

— Харгы зурыһал хаш! — гэжэ тоологшо урагшаа үлын байжа лаблаба.

— Харгы! Харгы!.. Харгы? — гэжэ булта хүхилдэшэбэ.

Уданшьегүй тэдэнэр отарын газаа хүрэжэ ерэбэл даа . Хон жэн. Амиды юумэн үгы хэбэртэй. Хонидой мааралдаха, нохойн хусаха абяан дуулданагүй. Ядахын сагта гэрнүүдһээ утааншье баянагүй.

Ажахын хүтэлбэрилэгшэд машинаһаа бүдүүрхүү юумэд буугаад, гайхахын ехээр гайхалдаба.

— Һэ, хонишоднай хайшаа зөөжэ ябашооб? Ямар жэгтэй юм,— гэжэ гайхалдаба.

—Һүүе, энэмнай зуһалан ха юм, — гээд дарга ама хаташаба.

Г. РИНЧИНО.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Республикын промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн. КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. [...]гоевой зүблөөн дээрэ [...] элидхэлһээ. Областной [...] союзай конференци туха[й] формацнонио мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. [...] А. У. Модогоевой хэһэн эл[...]лэй түгэсхэл. Элидхэл т[...] үгэ хэлэлгэ.

Гурбадахи хуудаһанда. Кушнаревой «Сэнхир г[...] соробхилно» гэжэ статья. [...]эй материал. Хилын саа[...]

Дүрбэдэхи хуудаһанда. [...]ботын үдэрэй хуудаһан.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ИНДИРА ГАНДИИН МЭДҮҮЛГЭ

ДЕЛИ. (ТАСС). Индин правительствын политика демократи, социализм гэһэн гол ёһонуудые үндэһэ болгоно, — гэжэ Индиин премьер-министр Индира Ганди Висакхапатнамда (Андрхра Прадеш) үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. ПТИ агентствын дамжуулһанай ёһоор, энэ политика Индостандахи һаяын дайнһаа уламжалан тохёолдоһон олон бэрхэшээл зайсуулгадань Индидэ туһалаа.

25 жэлэй турша соо бэеэ даанхай байхадаа, экономическа социальна ажабайдалай бүхы һалбаринуудай талаар нилээд ехэ дэбжэлтэ туйлаабди, тингэбэшье, саашадаа хэхэ юумэн үшөөл ехэ. Ороноо түгэс хүсэтэй, ехэ хүгжэлтэтэй болгохын тула шэнэ амжалтануудые туйлаха зайлашагүй нүхэсэл болгон, национальна нэгэдэлээ сахиха ёһотойбди гэжэ Индира Ганди онсолон тэмдэглээ.

Ольстерто ехэ хүдөөлүүлгэ болобо

ЛОНДОН. (ТАСС). Лондондеррын ба Ольстерой бусад городуудай олон арбаад мянган зон январиин 30-най «шуһата воскресениин» үеэр Англиин алуурашадай һомондо дайрагдан унаһан ирландецуудые февралиин 2-то һүүлшынь замда үдэшөө.

Энэ хүдөөлүүлгэдэ хабаадахын тула Ирландиһаа хэдэн мянгаад хүн, Ирландиин правительствын зургаан министр ерэһэн байна.

Лондондерридэхи хюдалгаһаа гэмтэгшэдые хүдөөлүүлгэ ирландецуудай нэгэдэл болон эмхидэлэй, үнэн зүб хэрэгэйнгээ түлөө тэмсэжэ үргэлжэлхөөр тэдэнэй шиидэнхэй байһанай хүсэтэ жагсаал болобо. Шаналал гашуудалай үдэрөөр дашарамдуулан, Ольстертохи промышленна бүхы предприятинууд, һургуулинууд, эмхи зургаанууд, конторонууд хаагдаа.

1969 оной августһаа хойшо Лондондерриин үйлсэнүүдтэ һүндэлдэг болоһон британ сэрэгэй формотой, ирландецуудай зэбүүрхэдэг солдадууд энэ үдэр харагдаагүй. Ольстерой ехэ шаналал гашуудалай үдэр тэдэниие казармануудһаань гаргахаяа сэрэгэй командовани айһан байгаа ха.

Патриодуудай дайшалхы амжалтанууд

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ-сайгон сэрэгүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэлшэ Урда Вьетнамай патриодууд 1972 оной түрүүшын һара соо шэнэ амжалтануудые туйлаа. Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд дайсанда эсэргүү шанга сохилтонуудые хэжэ, хүсэн ба техникэдэнь ехэ гээлтэ хоролто ушаруулба. АПО-гой мэдээнүүдэй ёһоор, январиин 11-һээ 22 хүрэтэр үе соо Кунгнам—Данангын райондо болоһон байлдаануудай үеэр НВСО сэрэгшэд дайсанай 500 солдат ба офицернүүдые хүлһөөнь буулгаһан, сэрэгэй 11 машина үгы хэһэн, нэгэ локомотив ба түмэр замай зургаан вагон дэлбэсохиһон, хэдэн арбаад пулемет ба ехэ буунуудые, казармабайрануудые, хоёр хүүргэ һандааһан, элдэб янзын олон буу зэбсэгүүдые буляан абаһан байна.

Тэрэл агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Куангчи провинцида январиин 20, 21, 29, 30-най турша соо эндэхи патриодууд дайсанай сэрэгэй баазануудта шанга сохилтонуудые хээ.

Үнгэрэгшэ жэл Зүүн Намбогой провинцинуудта дайсанай 35 мянга шахуу солдат ба офицернүүдые, тэрэ тоодо 5600 американец, австралиец, таиландецуудые алаһан, шархатуулһан, плендэ абаһан байгаа. Дайсанай сэрэгэй олон техникэ үгы хэгдээ.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ТОКИО. (ТАСС). Японой засаг барилсакша либерально-демократическа партиин гадаадын-политическэ совет япон-совет харилсаанай асуудалнуудаар тусхай комитет байгуулха гэһэн шиидхэбэри гаргаа. Японой гадаадын политикада япон-совет харилсаанай шухала удха шанартай боложо байһан дээрэһээнь иимэ комитет байгуулха асуудал гараа гэжэ Киодо Цусин агентство мэдээсэнэ.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Лордстаун хотодохи «Дженерал моторс» компаниин автомобильна заводой 6500 хүдэлмэришэд ажалай тэсэшэгүй хүндэ байһые буруушаалгын тэмдэг болгон, забастовко хэхэ гэжэ нэгэ һаналтайгаар шиидхээ. Тус заводой хүдэлмэришэдэй тэмсэл бүхы ороной анхарал татана. Юундэб гэхэдэ, энэнь Америкын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэхи шэнэ хараа шэглэлнүүдые — тэсэшэгүй хүндэ дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүү хүдэлмэришэн ангиин харюу сохилтын улам шанга боложо байһые элирхэйлнэ бшуу.

«Дейли уорлд» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Мичиган штадай Флакт хотодохи автозаводой 9 мянган хүдэлмэришэд баһал забастовко хэхэ һанаатай байна.

ДЕЛИ. (ТАСС). «Тайм оф Индиа» агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Индиин правительство ойрын таба һарын турша соо Бангладешта үзүүлдэг туһаламжаяа 1.250 миллион рупида хүргэхэнь. Тэрэнэй 500 миллион үлүүтэй рупинь эдеэ хоолой зүйлдэ гаргашалагдаха. Энэ орондо 400 мянган тонно шэниисэ, 100 мянган тонно ба райгар үгэхөөр Инди хараална.

ТОКИО. (ТАСС). Японой Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй гүйсэдком Бангладешэй арад зондо туһа хүргэхэ гэжэ шиидхэбэ. Дүн хамта 57 миллион иенэй сэнтэй эдеэ хоолой зүйлнүүд, бусад хэрэгсэлнүүд Даккада эльгээгдэхэнь. Тэрэшэлэн медицинын бүлэг хүдэлмэрилэгшэд ошохоёо байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Америкын хүлһэншэ Нгуен Ван Тхиеугай захиралтын ёһоор, Урда Вьетнамай хойто нютагуудай хүн зониие Меконг мүрэнэй адагтахи концлагерьнуудта хүсөөр нүүлгэн абаашажа байһан ябадал Урда Вьетнамай хүн зоной дунда ехэ буруушаал үүсхээ.

Сүлөөлэлгэ гэжэ хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор. Барие провинцидахи тон шанга харуултай Суойнгын концлагерьта абаашагдаһан 250 бүлэ хархис засагай мүрдэлгын зургаанайхидта буруушаал мэдүүлээд, эдэ бүлэнүүдые түрэл нютагуудтань бусааха гү, али ядахын сагта концлагерьһаа сүлөөлхэ эрилтэ табиба.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Индохитадай арадуудта эсэргүү США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгын хайшан гээд үүдхэгдэһэн тухай пентагоной нюуса документнүүдые американ хэблэлдэ тунхаглахын тула дамжуулһан доктор Дэниел Эллсбергые сүүдлэлгэ энэ жэлэй майн 9 хүрэтэр хойшолуулагдаа.

Хэдэн олон гэмнэлгэнүүдые хамталхадань, д-р Эллсбэрг 115 жэлээр түрмэдэ хаагдажа болохо байна.

ПАРИЖ. (ТАСС). Клаус Альтман гэһэн нэрээр хоргодожо байһан, Лион хотодохи гестапын агсан начальник Клаус Барбье гэгшые, үгэхыень гүйжа, Ла-Пастахи Франциин посольство Боливиин засагаархидта хандаа гээд Франс Пресс агентство мэдээсэнэ.

Барьбье дэлхэйн хоёрдохи дайнай үеэр Францида зэрлиг муухай аашануудые гаргаһан юм. Франциин трибуналнууд тэрэниие саазалха гэжэ хоёр дахин заочноор сүүдлэһэн байха.

СЭНХИР ЭКРАН

«ОРБИТЫН» ПРОГРА[...]

13.00 — дамжуулгын [...]рамма. 13.05 — орон до[...]һонин. 13.15 — үхибүүд[...]рюулагдаһан концерт. 13.[...] мультфильм. 14.00—«Х[...]тэ киоск» гэһэн дамжу[...] 14.30 — уран һайханай [...]визионно фильм. 16.0[...] «Олимпиин үбэлэй XI [...]нууд» гэһэн дамжуулга. [...] — «Взрывники» гэһэн [...] һайханай фильм.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ[...]

19.00 — «Ая-ганга» [...] субботын үдэрэй литера[...] хүгжэмтэ дамжуулга.

«ОРБИТЫН» ПРОГРА[...]

20.30 — уласхоор[...] программа. 21.00 — «С[...] люди» гэһэн уран һа[...] фильм. 22.35 — концерт.[...]

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ[...]

23.00 — хүгжэм. 23.[...] «Хүгжэмтэ уулзалга» [...] дамжуулга. 24.00 — «В[...] гэһэн һүүлэй һониной про[...]ма.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

Н-03385. Заказ №[...]